

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា

លេខ : ...០៥...ស.ជ.ណ.វ

សារាចរណែនាំ

ស្តីពី

ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

១-សេចក្តីផ្តើម

មាត្រា ៣៩ នៃច្បាប់ស្តីពីប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈបានចែងថា ប្រតិទិនសម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាង ច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងប្រចាំឆ្នាំ ចែកជា ៣ ដំណាក់កាល៖ ដំណាក់កាលទី ១ គឺការរៀបចំផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ចាប់ពីខែ មីនា ដល់ខែ ឧសភា, ដំណាក់កាលទី ២ គឺការរៀបចំកញ្ចប់ថវិកា ចាប់ពីខែ មិថុនា ដល់ខែ កញ្ញា និងដំណាក់កាលទី ៣ គឺការអនុម័តថវិកា ចាប់ពីខែ តុលា ដល់ខែ ធ្នូ។ សម្រាប់ដំណាក់កាលទី ១ នេះ រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ បានដាក់ចេញក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង ឆ្នាំ ២០២០ ដើម្បីឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័នសាមីនីមួយៗ មានមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ និងការលើកគម្រោងថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០២០។ នៅដំណាក់កាលនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវដាក់ចេញនូវ សារាចរណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ដើម្បីផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំថ្មីៗ និងមគ្គុទ្ទេសបច្ចេកទេសគន្លឹះៗ សម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ដែលជា ផែនការថវិការយៈពេល ០៣ ឆ្នាំរំកិល ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាលដែលស្ថិតក្រោមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវរៀបចំនៅដំណាក់កាលទី ១ នៃដំណើរការរៀបចំគម្រោង ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។ ដោយឡែកចំពោះការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាសម្រាប់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងមាន សារាចរណែនាំដោយឡែកមួយផ្សេងទៀត ស្របតាមច្បាប់ស្តីពីរបបហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០៦១១/០១១ ចុះថ្ងៃទី ១៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១។

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាឧបករណ៍មួយដ៏សំខាន់សម្រាប់៖ (១)-ផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ

របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, (២)- បង្កើនវិចារណកម្មអាទិភាពចំណាយឱ្យកាន់តែឆ្លើយតបទៅនឹងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, (៣)- ធានានិរន្តរភាពនៃការអនុវត្តកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ (៤)- ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ពន្យល់ និងបង្ហាញសេចក្តីសំអាងអំពីតម្រូវការថវិកាសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយ និង (៥)- ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការរៀបចំ និងវិភាគថវិកាប្រចាំឆ្នាំឱ្យចំគោលដៅអាទិភាព។ ដូច្នេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាត្រូវតែចុះបញ្ជាំងឱ្យឃើញច្បាស់អំពីគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នសាមីនីមួយៗ, អំពីកម្មវិធីច្បាស់លាស់, អំពីសូចនាករ និងគោលដៅសូចនាករសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលនៃការអនុវត្តកម្មវិធី សមស្របនឹងទំហំថវិកា និងលទ្ធភាពថវិកាដែលមាន ដើម្បីរួមចំណែកសម្រេចគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ក្នុងន័យនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័នមួយត្រូវមានផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមួយដែលគ្របដណ្តប់ទាំងថវិកាជញ្ជូនកណ្តាល, ថវិកាមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងថវិការបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលដែលស្ថិតក្រោមឱវាទក្រសួង-ស្ថាប័ននោះ។

ទន្ទឹមនេះ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាឧបករណ៍សំខាន់សម្រាប់ធ្វើសមាហរណកម្មថវិកាចរន្ត និងថវិកាមូលធន ព្រមទាំងរវាងថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ ដើម្បីធ្វើឱ្យផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមានគុណភាពកាន់តែល្អប្រសើរ ក៏ដូចជាជួយលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគ និងគ្រប់គ្រងថវិកាប្រចាំឆ្នាំផងដែរ។ ដូចនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តដល់ក្រុមការងារថវិការបស់ខ្លួនដែលមានសមាសភាពមកពីនាយកដ្ឋានថវិកា/ហិរញ្ញវត្ថុ ឬ/និងគណនេយ្យដែលហៅថា “អង្គភាពទទួលបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ”, នាយកដ្ឋានផែនការ, អង្គភាពថវិកា/អង្គភាពជំនាញ និងអង្គភាពគ្រប់គ្រងគម្រោងឱ្យដំណើរការដោយសកម្ម និងប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់។ ដូចនេះ **ក្រុមការងារថវិកា** ត្រូវខិតខំធានាឱ្យប្រាកដថា ទាំងធនធាន និងទាំងសកម្មភាពការងារទាំងអស់របស់ក្រសួង-ស្ថាប័នខ្លួន ត្រូវបានដាក់បញ្ចូល ឬចុះបញ្ជាំងក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា សំដៅធានាថាថវិកាត្រូវបានវិភាគត្រង់ទៅចំសកម្មភាព និងចំសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងពិតប្រាកដរបស់អង្គភាពអនុវត្តសកម្មភាពរៀងខ្លួន ព្រមទាំងធានាបាននូវតុល្យភាពនៃការវិភាគថវិកា ហើយឆ្លើយតបបានជាអតិបរមាទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយ និងរវាងកម្មវិធីដែលបានរៀបចំនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា។

លើសពីនេះ ដើម្បីធានាគុណភាព ប្រសិទ្ធភាព និង ជោគជ័យពិតប្រាកដនៃ **ការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ** ដែលជាគោលដៅសំខាន់នៃកម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ- ដំណាក់កាលទី ៣ (២០១៦-២០២០), ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗត្រូវយកចិត្តទុកដាក់កែលម្អគុណភាពផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ដោយធានាការផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងអាទិភាពគោលនយោបាយដែលមានចែងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាលទី ៤ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី ៦ នៃរដ្ឋសភាជាតិ ស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងការណែនាំបន្ថែមតាមរយៈសារាចរណែនាំប្រចាំឆ្នាំនេះ។

ដូចនេះ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ចាំបាច់ត្រូវរៀបចំឱ្យមានយន្តការសម្របសម្រួលផ្ទៃក្នុងលើកិច្ចការនេះបន្ថែមទៀត ដោយកំណត់ឱ្យបានច្បាស់អំពីតួនាទីរបស់អគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ និងតួនាទីរបស់

អគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋាន ថវិកា/ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជា “អង្គភាពទទួលបន្ទុកហិរញ្ញវត្ថុ” ព្រមទាំងអាចដាក់ចេញ ជាគោលការណ៍ណែនាំផ្ទៃក្នុងស្តីពីការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ក៏ដូចជាគោលការណ៍ណែនាំផ្ទៃក្នុងសម្រាប់ ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំផងដែរ ជាពិសេសសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័នដែលមិនទាន់បានបង្កើតនូវយន្តការនេះ ឬ ក៏បានបង្កើតរួចហើយ តែដំណើរការមិនទាន់បានរលូន ឬគ្មានប្រសិទ្ធភាព។ ដូចជា ក្នុងមកដងដែរ ក្រសួង- ស្ថាប័ននីមួយៗ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវផ្តល់កិច្ចសហការល្អរវាងគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយអនុញ្ញាត ឱ្យក្រុមការងារថវិកាតាមក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី មានភាពជាម្ចាស់ក្នុងការធ្វើការងារជាមួយមន្ត្រីជំនាញថវិកានៃ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញ និងកែលម្អរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី និងស្ថិតនាករសមិទ្ធកម្ម តាម កម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីនីមួយៗ ក្នុងគោលបំណងដើម្បីបង្កើនគុណភាពនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា ក៏ដូចជាប្រសិទ្ធភាពក្នុងការរៀបចំច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។

ក្នុងគោលដៅបង្កើនគុណភាពនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា, ស្របតាមទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៃ ការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២៥, ក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម (គ.វ.ម) ត្រូវបានដាក់អនុវត្ត សាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ ២០២០ ដើម្បីផ្តល់ជាគំរូប្រចាំថវិកាក្នុងកម្រិតពិភពលោកមួយជូនដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដូចមានលម្អិតនៅក្នុងផ្នែក ២.៣ សម្រាប់រៀបចំផែនការថវិការយៈពេលមធ្យម ៣ ឆ្នាំ រិកិល ទៅតាម រចនាសម្ព័ន្ធ កម្មវិធី និងគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ហើយដែលនឹងរួមចំណែក សម្រេចអាទិភាពគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីជួយដល់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មានមូលដ្ឋានក្នុងការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ឱ្យកាន់តែមានភាពជាក់ស្តែង រាជរដ្ឋាភិបាលសូមធ្វើការណែនាំដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដូច ខាងក្រោម៖

២- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ:

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំ សេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០២០ បានផ្តល់ទស្សនៈវិស័យទូលំទូលាយនៃការអភិវឌ្ឍ សេដ្ឋកិច្ច និងកំណត់អាទិភាពគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ព្រមទាំងនិន្នាការចំណូល និងចំណាយ ថវិកាជាតិសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម ២០២០-២០២២ ក៏ដូចជាផ្តល់នូវលំហវិការសម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ធ្វើការកំណត់អាទិភាពសកម្មភាពការងារសម្រាប់រយៈពេលខ្លី និងមធ្យមរបស់ខ្លួន។ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ក៏កំណត់ផងដែរអំពីលទ្ធភាពផ្នែកធនធាន និងអាទិភាព គោលនយោបាយចម្បងៗ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ដូចនេះអាចនិយាយបានថា នៅក្នុង ដំណើរការនៃការរៀបចំផែនការថវិកា ការកំណត់ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយ ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ គឺជាយន្តការពិលើចុះក្រោម ចំណែក ៣ ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាយន្តការពិ

ក្រោមឡើងលើ។ យន្តការទាំងពីរនេះ គឺមានភាពចាំបាច់មិនអាចខ្វះបានដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព និងភាពប្រាកដប្រជា អំពីលទ្ធភាពថវិកា និងការរៀបចំច្បាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ។

ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលសូមគូសរំលេចនូវខ្លឹមសារស្នូលនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលត្រូវបានរៀបចំដូចខាងក្រោម៖

២.១- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច

ផ្អែកលើចលនការកំណើនសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់របស់កម្ពុជានៅក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំ កន្លងមកនេះ, កំណើន សេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០១៩ ត្រូវបានព្យាករថា អាចសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ ៧,១% ដូចការគ្រោងទុកក្នុងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៩។ ដោយឡែកសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានរំពឹងថានឹងថមថយ កំណើនមកត្រឹម ៦,៥% ដោយសារការរំពឹងទុកផលប៉ះពាល់នៃលទ្ធភាពក្នុងការដក EBA ដែលអាចនឹងដាក់ សម្ពាធដល់ការនាំចេញរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសលើផលិតផលកាត់ដេរទៅកាន់ទីផ្សារអឺរ៉ុប។ កំណើននេះត្រូវបាន គាំទ្រដោយកំណើននៃវិស័យកសិកម្មប្រមាណ ១,៧% និងកំណើនវិស័យឧស្សាហកម្មប្រមាណ ៨,៩%, ដែល វិស័យនេះគាំទ្រដោយកំណើនខ្ពស់នៃវិស័យសំណង់ និងវិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត ខណៈដែលវិស័យកាត់ដេរ ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនទាបប្រមាណ ៣,៥% និងវិស័យសំណង់អាចសម្រេចបានប្រមាណ ១៦,១%, ព្រមទាំងកំណើនវិស័យសេវាកម្មអាចនឹងសម្រេចបានក្នុងរង្វង់ ៦,៤% ។

អត្រាអតិផរណាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ត្រូវបានព្យាករថានឹងស្ថិតក្នុងកម្រិតទាប ប្រមាណជា ២,៨% និង ២,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និងឆ្នាំ ២០២០ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃកំណើនយឺតនៃថ្លៃម្ហូបអាហារ និងថ្លៃដឹកជញ្ជូន។ អត្រាប្តូរប្រាក់រៀលធៀបនឹងប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានស្ថិរភាពក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និងឆ្នាំ ២០២០ ពោលគឺស្ថិតក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀលក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ដោយសារស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច, ជំនឿទុកចិត្តពី សំណាក់សាធារណជនលើការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល តាមរយៈការអនុវត្តវិធានការលើកកម្ពស់ប្រាក់រៀលរបស់ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងការបន្តពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។

ឱនភាពគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) ត្រូវបានព្យាករថានឹងស្ថិតក្នុងអត្រា ៩,៦% និង ៩,៣% នៃ ផសស ក្នុង ឆ្នាំ ២០១៩ និងឆ្នាំ ២០២០។ ការរួមគ្នានៃឱនភាពគណនីចរន្តនេះ នឹងត្រូវបញ្ចាំងតាមរយៈការរំពឹងទុកការបន្ត កើនឡើងនៃចំណូលដែលបានពីភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ និងការថយចុះនៃឱនភាពសមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម ដោយសារ ការថមថយនៃការនាំចូលវត្ថុធាតុដើមកាត់ដេរ ស្របនឹងកំណើនទាបនៃការនាំចេញផលិតផលកាត់ដេរ ។ ទុនបម្រុង អន្តរជាតិសរុបត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងដល់ប្រមាណ ១១ ៥០៥ លានដុល្លារអាមេរិក និង ១៣ ០០៧ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលធានាការនាំចូលឆ្នាំបន្ទាប់បាន ៥,៨ ខែ និង ៦,១ ខែ។

២.២- ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ ២០២០ ដែលត្រូវបានរៀបចំ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃ

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដូចបានត្រួតពិនិត្យខាងលើ និង “យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ-ដំណាក់កាល ទី ៤” មានគោលបំណងដូចតទៅ៖

- បន្តពង្រឹងសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ, សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ;
- បន្តធានាអនុវត្តគោលនយោបាយដើម្បីជំរុញកំណើន, ការងារ, សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុង គោលដៅបែងចែកផ្ទៃក្នុងនៃកំណើន ប្រកបដោយសមធម៌ដល់គ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈនៃប្រជាជន;
- បន្តធានានូវស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងសារពើពន្ធ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងចីរភាព ក្នុងបរិការណ៍នៃភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យ ព្រមទាំង ធានាបាននូវអត្រាអតិផរណាដែលអាចគ្រប់គ្រងបាន និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់;
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ, ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ, ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើ ពុករលួយ;
- ជំរុញប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ២០១៨-២០២៥ ដែលរួមមាន ការដាក់ឱ្យអនុវត្តសាកល្បងនូវក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈរយៈពេលមធ្យម ២០២០-២០២២ និងក្របខ័ណ្ឌថវិការយៈពេលមធ្យម ២០២០-២០២២ ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌចំណាយអន្តរាគមន៍ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពទាំងក្នុងកម្រិតវិភាជន៍ និង ប្រតិបត្តិការក្នុងបរិការណ៍នៃការកើនឡើងនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យមកលើសេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជា;
- បន្តគិតគូរលើការដំឡើងប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិលក្នុងកម្រិតសមស្រប ដោយផ្អែកទៅលើ សមិទ្ធកម្ម ឬគុណធិបតេយ្យ ដើម្បីបន្តពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន និងអភិបាលកិច្ច ក្នុងគោលដៅ ធានាប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិសិទ្ធភាព, គណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ;
- បន្តអនុវត្តគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព សំដៅធានាបាននូវចីរភាពបំណុល;
- ពន្លឿនការអនុវត្តឱ្យបានខ្លាំងក្លានូវវិធានការ នៃគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០១៥-២០២៥ តាមរយៈការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍវិស័យឯកជន និងការបង្កើនវិនិយោគសាធារណៈ លើការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្តលើការតភ្ជាប់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងវិស័យថាមពល ក៏ដូចជា ការតភ្ជាប់វិស័យឌីជីថល ក្នុងបរិបទនៃបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី ៤;
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាល ជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសទាំងកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ ព្រមទាំងសុខុមាលភាពសង្គម ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពលករជំនាញប្រកបដោយផលិតភាពខ្ពស់ ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការទីផ្សារ

- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដោយផ្ដោតលើការបង្កើនផលិតភាព, ពិពិធកម្ម, ការកែច្នៃ កសិផល និងពាណិជ្ជបរិយាកាស។

ដើម្បីសម្រេចបានតាមគោលដៅនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងក្របខ័ណ្ឌគោល-នយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈខាងលើ រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលដៅសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ដូចខាងក្រោម៖

- ក្នុងបរិការណ៍កំណើនចំណូលនឹងមានល្បឿនយឺតជាងមុន ស្របនឹងការថមថយកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ជាមួយ ចំណូលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២២,៥២% នៃ ផលស ក្នុងនោះចំណូលចរន្តក្នុងទំហំ ២២,៣៦% នៃ ផលស និងចំណូលមូលធនក្នុងទំហំ ០,១៦% នៃ ផលស។ ចំណូលចរន្តនឹងមានកំណើន ២៦,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ ដែល ក្នុងនោះ ថ្នាក់ជាតិត្រូវសម្រេចឱ្យបានប្រមាណ ២០,៤៤% នៃ ផលស និងសម្រាប់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ១,៩២% នៃ ផលស។ ដោយឡែក ការប្រមូលចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ ត្រូវគ្រោងសម្រេច ឱ្យបាន ៩,៦៩% នៃ ផលស, ចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានធានា និងរដ្ឋាករកម្ពុជា ត្រូវគ្រោងសម្រេច ឱ្យបាន ៩,៧៨% នៃ ផលស និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២,៨៨% នៃ ផលស ។
- ក្នុងការត្រៀមខ្លួនឱ្យបានរួចរាល់ឆ្លើយតបទៅនឹងហានិភ័យដែលអាចកើតឡើងដោយថាហេតុ និង អនុវត្តអន្តរាគមន៍ចាំបាច់នានា ចំណាយសរុបថវិការដ្ឋនៅឆ្នាំ ២០២០ នឹងកំណត់ក្នុងរង្វង់ ២៨,៤០% នៃ ផលស ក្នុងនោះ ចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ជាតិ ២៦,៤៨% នៃ ផលស និងចំណាយសរុប ថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ ២,៩២% នៃ ផលស ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការឧបត្ថម្ភធន ដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ចំនួន ០,៩១% នៃ ផលស ។ ចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋត្រូវកំណត់ក្នុងកម្រិត ១៦,៧៥% នៃ ផលស ដែលក្នុងនោះ៖
  - ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៤៦,៣% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ត្រូវជា ៧,៧៥% នៃ ផលស ដែលត្រូវបានផ្ដោតអាទិភាពលើការបង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារ និងពង្រឹងការផ្តល់ សេវាសាធារណៈ។
  - ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៥៣,៧% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ត្រូវជា ៩,៦៥% នៃ ផលស ដោយផ្ដោតសំខាន់លើតម្រូវការចំណាយសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការកែទម្រង់ នានា និងការអនុវត្តគោលនយោបាយសំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចជា ក្របខ័ណ្ឌ គោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គមជាដើម ។

ទន្ទឹមនេះ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ចំណាយមូលធនត្រូវបានគ្រោងបង្កើនដល់ប្រមាណជា ១១,៦៥% នៃ ផលស ក្នុងគោលដៅជួយទ្រទ្រង់ផលិតភាពក្នុងសេដ្ឋកិច្ច, អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

សរុបចំណាយថវិកាថ្នាក់ជាតិ ដែលរួមបញ្ចូលទាំងហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស ត្រូវបានគ្រោងវិភាជទៅ តាមវិស័យដូចខាងក្រោម៖

- វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ២,២៥% នៃ ផលស និងមានការកើនឡើង ៨,៦% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩;
- វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៣,៩៩% នៃ ផលស និងមានកំណើន ៧,៤% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩;
- វិស័យសង្គមកិច្ច ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៧,៦១% នៃ ផលស និងមានកំណើន ២៥,០% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ និង
- វិស័យសេដ្ឋកិច្ច ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៧,៥៨% នៃ ផលស និងមានកំណើន ៣៦,២% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ ២០១៩ ។

ដូចនេះ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយខាងលើ, អតិរេកថវិកាចរន្តសម្រាប់ ឆ្នាំ ២០២០ នឹងសម្រេចបានប្រមាណ ៥,៦១% នៃ ផលស និងឱនភាពថវិកាសរុបនឹងត្រូវឡើងដល់ ៥,៨៨% នៃ ផលស ។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ ថវិកាឆ្នាំ ២០២០ មានចរិតជាការពង្រឹងវិន័យ និងប្រសិទ្ធភាពថវិកា តាមរយៈ ការរក្សាសមតុល្យថវិកា និងការផ្តោតកាន់តែសំខាន់លើប្រសិទ្ធភាពចំណាយ ទាំងកម្រិតវិភាជ និងប្រតិបត្តិការ។

ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តទៅតាមគោលដៅខាងលើ និងដោយផ្អែកលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការគ្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០ និងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវរៀបចំឡើងឈរលើមូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រ និងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានការ ដូចខាងក្រោម៖

ក. វិធានការផ្នែកចំណូល
ក.១-វិធានការផ្នែកចំណូលពន្ធដារ

វិធានការគន្លឹះជាក់លាក់សម្រាប់ការអនុវត្តនៅក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ក្នុងទិសដៅរក្សាកំណើនចំណូលពន្ធ និង ឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈម រួមមាន៖

- បន្តពង្រឹងមុខងារប្រតិបត្តិការស្រួល រួមមាន ការចុះបញ្ជីអ្នកជាប់ពន្ធ, ការផ្តល់សេវាអ្នកជាប់ពន្ធ, ការចាត់ចែង លិខិតប្រកាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការស៊ើបអង្កេត, ការប្រមូលបំណុលពន្ធ និងបណ្តឹងតវ៉ា៖
  - រៀបចំកែលម្អប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យចុះបញ្ជីពន្ធដារដើម្បីសម្រួលដល់អ្នកជាប់ពន្ធក្នុងការចុះបញ្ជី និងរៀបចំយន្តការចុះបញ្ជីពន្ធដារតាមប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័ន ផ្សេងៗ;
  - បន្តពង្រឹងការចុះបញ្ជីពន្ធដារចំពោះសហគ្រាសដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជី និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព ព័ត៌មានសហគ្រាស ដែលបានពីលទ្ធផលនៃការចុះអង្កេតសហគ្រាស និងផ្លូវផ្តងព័ត៌មានរបស់អ្នក ជាប់ពន្ធជាមួយស្ថាប័នផ្សេងៗ;

- បញ្ឈប់វប្បធម៌នៃការបង់ពន្ធ តាមរយៈការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល, សិក្ខាសាលា និងវេទិកា ពិគ្រោះយោបល់ជាមួយវិស័យឯកជន អំពីការផ្តល់សេវាពន្ធដារ;
- រៀបចំ និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រលើកកម្ពស់អនុលោមភាពស្ម័គ្រចិត្ត ដែលមានលក្ខណៈនាំនូវតួនាទី និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ជាពិសេសការពង្រឹងគុណភាពសេវា និងការអប់រំអ្នកបង់ពន្ធ;
- ជំរុញការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិកក្នុងការចុះបញ្ជី (e-registration), ការដាក់លិខិតប្រកាសពន្ធ (e-filing), និងការបង់ប្រាក់ពន្ធ (e-payment) ឱ្យមានលក្ខណៈស្វ័យប្រវត្តិកម្មពេញលេញ និងប្រទាក់ក្រឡាតាមនិយាមអន្តរជាតិ;
- ធានាប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តផែនការ និងនីតិវិធីសវនកម្ម ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាការធ្វើសវនកម្មច្រើនដង, អសង្គតិភាពនៃការអនុវត្តនីតិវិធីសវនកម្ម និងការកាត់បន្ថយនូវបន្ទុកការងាររបស់សវនករ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការជាតិស្តីពីសវនកម្ម (national audit plan) ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណជាយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការវិភាគហានិភ័យ និងពង្រឹងការធ្វើសវនកម្មដោយផ្អែកលើកម្រិតហានិភ័យ (risk-based audit);
- បន្តជ្រើសរើសសហគ្រាសដែលមានបុគ្គលិកម្តង ជាអាទិភាពក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើការផ្ទេរថ្លៃរវាងសហគ្រាស;
- ជំរុញការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធ្វើសវនកម្មដោយស្ម័គ្រចិត្តនៃយុទ្ធសាស្ត្រឯករាជ្យ ដើម្បីពង្រឹងការគោរពច្បាប់ និងបន្ថយបន្ទុកសវនកម្ម;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តតារាងតម្លៃថ្មីសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធលើអចលនទ្រព្យ, ពន្ធប្រថាប់ត្រាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនទ្រព្យ និង
- ពង្រឹងយន្តការដោះស្រាយបណ្តឹងតវ៉ាពន្ធដារ ដើម្បីធានាទំនុកចិត្តរបស់អ្នកបង់ពន្ធ ។

• **បន្តពង្រឹងមុខងារគាំទ្រ ÷**

- បន្តរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ដើម្បីបង្កើនការប្រមូលចំណូលពន្ធ;
- បន្តសិក្សាស្រាវជ្រាវ ប្រមូលផ្តុំ និងកែសម្រួលចំណុចខ្វះខាតនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ;
- ពង្រឹងយន្តការតាមដាន, វិភាគ, វាយតម្លៃ និងផ្តល់យោបល់លើការអនុវត្តគោលនយោបាយពន្ធដារកម្ពុជា និងការកែប្រែគោលនយោបាយពន្ធដារនៃប្រទេសក្នុងតំបន់ និងសកលលោក;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តការរៀបចំឡើងវិញនូវដំណើរការការងារ និងផែនការគ្រប់គ្រងការផ្លាស់ប្តូរស្ថាប័ន (organizational change management) ដើម្បីធ្វើសមាហរណកម្មរដ្ឋបាលសារពើពន្ធដោយប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា;

- បន្តពង្រឹងសមត្ថភាព និងភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់អ្នកគ្រប់គ្រង និងមន្ត្រីជំនាញ តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចាត់ចែងចំនួនមន្ត្រី និងបង្កើតនីតិវិធីប្រតិបត្តិសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង (standard operating procedure) នៅគ្រប់អង្គភាពពន្ធដារ;
- ផ្តល់សិទ្ធិអំណាច និងពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពសវនកម្មផ្ទៃក្នុង ដើម្បីធានាតម្លាភាព, គណនេយ្យភាព និងអភិបាលកិច្ចផ្ទៃក្នុង;
- បន្តធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា និងបន្ថែមមុខងារថ្មីៗ ក្នុងប្រព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រងការចុះបញ្ជីសហគ្រាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការបង្វិលសង VAT, ការចុះបញ្ជីអចលនទ្រព្យ, ការបង់ប្រាក់ពន្ធ, ការតាមដាន និងវិភាគចំណូល, ការតាមដានឯកសារចេញ-ចូល និងការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្ស;
- រៀបចំបង្កើតប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានសម្រាប់ ១). Help desk system ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្របច្ចេកទេសដល់អ្នកប្រើប្រាស់ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព, ២). ការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការចៀសវាងការយកពន្ធត្រួតត្រា (DTA system), ៣). ការគ្រប់គ្រងដំណើរការនៃការស៊ើបអង្កេតបទល្មើសពន្ធដារ និង ៤). ការបញ្ចូលទិន្នន័យលិខិតប្រកាសប្រចាំខែ និងប្រចាំឆ្នាំ ដោយស្វ័យប្រវត្តិ (automated data capturing system) សម្រាប់អ្នកជាប់ពន្ធតូច មធ្យម និងធំ និង
- សិក្សា និងបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលប្រតិបត្តិការសន្តិសុខបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (security operation center - SOC) ។

ក.២- វិធានការផ្នែកចំណូលគយ និងរដ្ឋាករ

ក្នុងទិសដៅបន្តពង្រឹងប្រភពចំណូលសំខាន់ ក៏ដូចជាឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមដែលនឹងអាចកើតមានក្នុងឆ្នាំ ២០២០ វិធានការគន្លឹះ ដែលគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តឆ្នាំ ២០២០ ដោយអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា មាន ២ផ្នែក និងផ្តោតលើគោលដៅជាអាទិភាព ដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០២០ រួមមាន៖

- **បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាលគយ និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម៖**
  - កាត់បន្ថយ និងធ្វើសាមញ្ញកម្មនីតិវិធីគយ ឱ្យកាន់តែខ្លី និងងាយស្រួល តាមរយៈការធ្វើវិមជ្ឈការ និងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការគយ;
  - បន្តអនុវត្តយន្តការលើកទឹកចិត្តដល់ធុរជនដែលមានអនុលោមភាពខ្ពស់តាមរយៈការផ្តល់ប្រព្រឹត្តកម្មពិសេសក្នុងការបំពេញបែបបទគយ និងត្រូវពិនិត្យលទ្ធភាពបង្កើនចំនួន Best traders ហើយត្រូវចាប់ផ្តើមរៀបចំអនុវត្តយន្តការ AEO (Authorized Economic Operator) ជាមួយប្រទេសជិតខាង ឬជាមួយប្រទេសដៃគូពាណិជ្ជកម្មសំខាន់ៗរបស់កម្ពុជា;

- កែលម្អប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មគយ, ប្រព័ន្ធ e-customs, ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងយន្តការសវនកម្មក្រោយពេលបញ្ចេញទំនិញពីគយ;
- ជំរុញអនុវត្តប្រព័ន្ធបញ្ជាតែមួយជាតិពេញលេញឱ្យបានឆាប់រហ័ស;
- កែលម្អវិធីសាស្ត្រនៃការកំណត់ស្ថានភាពហានិភ័យដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធទិន្នន័យសម្រាប់គ្រប់គ្រងហានិភ័យគយ (customs risk management database system);
- ពិនិត្យ និងវាយតម្លៃឡើងវិញលើ ១). បញ្ជីទំនិញហាមឃាត់ និងជាប់កម្រិតកំណត់ (prohibited and restricted goods) និង ២). ភាពចាំបាច់នៃការប្រើប្រាស់លិខិតអនុញ្ញាតគយសម្រាប់ការនាំចេញ និងការនាំចូល ដើម្បីជួយសម្រួលបន្តករដ្ឋបាល ក៏ដូចជារួមចំណែកក្នុងការកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយ និង
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការងារបច្ចេកទេសគយ, ការអនុវត្តនីតិវិធីគយ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ ។

• **បន្តពង្រឹងគោលនយោបាយពន្ធគយ និងអភិបាលកិច្ច៖**

- បន្តធ្វើការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់លើចំណូលពន្ធគយដែលបាត់បង់ពីការអនុវត្ត FTAs, ការកើនឡើងនូវផលិតផលក្នុងស្រុកជំនួសការនាំចូល និងការកើនឡើងនៃការប្រើប្រាស់ថាមពលពីប្រភពមិនមែនប្រេងឥន្ធនៈ;
- ពិនិត្យលទ្ធភាពកែសម្រួលមូលដ្ឋានគិតពន្ធ និងអត្រាអាករពិសេសលើទំនិញដែលមានលក្ខណៈប្រណិត, ប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសុខភាព ដើម្បីប៉ះប៉ូវការបាត់បង់ចំណូលក្នុងករណីចាំបាច់;
- ចូលរួមអនុវត្តគោលនយោបាយលើកទឹកចិត្តវិស័យអាទិភាព ដូចជា វិស័យកសិកម្ម, កម្មន្តសាល និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម តាមរយៈ ១). ការពិនិត្យរកមុខទំនិញដើម្បីបញ្ចុះអត្រាពន្ធអាករនាំចូល, និង ២). លើកសំណើទៅក្រុមការងារតារាងពន្ធគយអាស៊ាន (AHTN task force) ក្នុងការរំលែកលេខកូដចំពោះបន្ទាត់ពន្ធដែលមានមុខទំនិញប្រើច្រើនវិស័យដើម្បីជាមូលដ្ឋានអាចកំណត់អត្រាពន្ធគយខុសគ្នាឱ្យស្របតាមវិស័យនីមួយៗ;
- អនុវត្តសវនកម្មគយពេញលេញ (comprehensive custom audit) តាមរយៈការចុះត្រួតពិនិត្យផ្ទាល់ដល់ទីកន្លែង ជាជាងការត្រួតពិនិត្យតែលើឯកសារ;
- កំណត់ក្រុមហ៊ុនដែលត្រូវធ្វើសវនកម្មដោយផ្អែកទៅលើលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យច្បាស់លាស់ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសវនកម្ម;
- បញ្ចប់ និងអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ (enforcement strategy) និងយុទ្ធសាស្ត្របច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន (ICT strategy);
- ពិនិត្យឡើងវិញ កម្រិតពិន័យបទល្មើសគយ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពការងារបង្ការបទល្មើស;

- កែលម្អ និងពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រងព័ត៌មានបទល្មើសគយ ដោយបែងចែកឱ្យបានច្បាស់លាស់ រវាងចំណូល និងប្រាក់ពិន័យដែលបានពីករណីបទល្មើសតូច និងធំ;
- តាមដាន និងវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាពការងារបង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយ ជាពិសេសការងារ របស់ការិយាល័យនាវាចរគយ;
- ពង្រឹងការចែករំលែកព័ត៌មាន និងទិន្នន័យ តាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានរវាងអគ្គនាយកដ្ឋាន ចំណុះក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពការងារ និង
- ជំរុញលើកកម្ពស់អនុលោមភាពវិស័យឯកជន ដោយពង្រឹងក្រមសីលធម៌ជើងសារគយ, បង្កើន ការផ្សព្វផ្សាយ និងការយល់ដឹងដល់ជនរងគ្រោះ និងអ្នកជួញដូរមនុស្ស និងកិច្ចិយសនៃវប្បធម៌បងពន្ធស្អាតស្អំ និង ផលវិបាកនៃអំពើគេចវេស និងបន្តពន្ធ។

ក.៣- វិធានការផ្នែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

ក្នុងទិសដៅបន្តកំណើន និង ពង្រឹងប្រភពចំណូលសក្តានុពលបន្ថែមលើវឌ្ឍនភាពសម្រេចកន្លងមក ក៏ដូចជាឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗដែលអាចនឹងកើតមានឡើងក្នុងឆ្នាំ ២០២០ វិធានការគន្លឹះប្រចាំគ្រា ដែលចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្តរួមមាន៖

- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃចំណូលមិនមែន សារពើពន្ធដើម្បីធ្វើការតាមដាន និងរៀបចំរបាយការណ៍បូកសរុបជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលស្តីពី ស្ថានភាពនៃការប្រមូលចំណូលរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- បង្កើនកិច្ចសហការរវាងថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីបង្គោលតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលទទួលខុសត្រូវ តាមដាន និងផ្តល់ព័ត៌មាន, កត់ត្រា, កៀរគរចំណូល និងចាត់វិធានការតឹងទារបំណុលឱ្យបាន ទាន់ពេលវេលាជាមួយយន្តការ ដែលមានស្រាប់;
- បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ តាមរយៈការពង្រឹងយន្តការ ស្ថាប័ន, ការបែងចែកភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវឱ្យបានច្បាស់លាស់, ការធ្វើសវនកម្ម និង អធិការកិច្ចលើអង្គការប្រមូលចំណូល, និងការដាក់ទោសទណ្ឌ ដោយអនុវត្តតាមលិខិតបទដ្ឋាន គតិយុត្តនានា ជាពិសេសអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ;
- ពង្រឹងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឱ្យបាន ពេញលេញនៅថ្នាក់ជាតិ និងឈានទៅពង្រីកប្រព័ន្ធនេះនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- រៀបចំប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងបញ្ជីសារពើភណ្ឌទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ដោយអនុវត្តសាកល្បងជាប្រព័ន្ធក្រៅ បណ្តាញ (offline system) សម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, មន្ទីររាជធានី-ខេត្ត និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ ក្រោមជាតិទាំងអស់;

- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ និងច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រង, ការប្រើប្រាស់ និងការចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ;
- ពិនិត្យឡើងវិញនូវលក្ខខណ្ឌនៃកិច្ចសន្យាជួលទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ ឱ្យស្របតាមការការិវឌ្ឍនៃសេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន;
- បន្តពិនិត្យ និងកែសម្រួលកម្រងសេវាសាធារណៈ ដើម្បីពិនិត្យលទ្ធភាពដាក់បញ្ចូលនូវប្រភព ចំណូលថ្មីបន្ថែមទៀត ស្របតាមស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកម្ពុជា;
- រៀបចំប្រកាសអន្តរក្រសួង លើការចែករំលែកចំណូលសេវាសាធារណៈរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ ទៅឱ្យរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ អនុលោមតាមគោលការណ៍សម្រេចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល;
- ពន្លឿននីតិវិធីរៀបចំឡើងវិញនូវកិច្ចសន្យាដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច និងពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ រវាងក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ខណៈបន្តការប្រមូលចំណូលពីដីសម្បទាន សេដ្ឋកិច្ច ឱ្យអស់សក្តានុពលដោយផ្អែកលើគោលការណ៍ និងបទប្បញ្ញត្តិជាធរមាន;
- បន្តសិក្សា និងរៀបចំជាបណ្តើរៗនូវក្របខ័ណ្ឌគតិយុត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងសហគ្រាសសាធារណៈ ឱ្យស្របតាមការិវឌ្ឍនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជាក់ស្តែង ក្នុងន័យជំរុញការអភិវឌ្ឍសហគ្រាស សាធារណៈ, ការបង់ចំណូលភាគលាភចូលចិវិកាជាតិឱ្យបានត្រឹមត្រូវ និងការផ្តល់របាយការណ៍ ដែលបានធ្វើសវនកម្មឯករាជ្យ;
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងបំណុលមិនមែនសារពើពន្ធ តាមរយៈការពង្រឹងយន្តការអន្តរ- ក្រសួងដែលមានស្រាប់ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការកើត មានបំណុលថ្មី, ការតឹងទារបំណុល និងការលុបបំណុលរ៉ាំរ៉ៃដែលមិនអាចទារបាន;
- ពន្លឿនការអនុវត្តយន្តការកំណត់ និងបង់កម្រៃសេវា រួមមាន កម្រៃលេខទូរគមនាគមន៍, កម្រៃពី ហ្វេរ្យកង់ និងជំរុញការកែប្រែឡើងវិញនូវកម្រៃអាជ្ញាបណ្ណឱ្យបានសមស្រប និងគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ;
- រៀបចំធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិស័យប្រៃសណីយ៍;
- ប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពីមជ្ឈមណ្ឌលគ្រប់គ្រងទិន្នន័យទូរគមនាគមន៍ (DMC) ជាមូលដ្ឋានក្នុង ការកំណត់ការបែងចែកប្រាក់ចំណូល និងសម្រាប់ផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយចំណូលសារពើពន្ធ;
- បង្កើនសមត្ថភាពចរចាជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធ និងរៀបចំយន្តការគ្រប់គ្រងប្រភពចំណូល ដែលមាន សក្តានុពលក្នុងវិស័យរ៉ែ និងថាមពល ដូចជាចំណូលពីសម្បទាន និងចំណូលពីការបែងចែក ផល (equity share) ឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព;
- បន្តជំរុញការស្នើសុំអាជ្ញាបណ្ណទេសចរណ៍តាមប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងសិក្សាកែតម្រូវ ប្រកាសស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជ្ញាបណ្ណទេសចរណ៍ ដើម្បីសម្រួលដល់អាជីវកម្ម និងគ្រប់គ្រង អាជីវកម្មទេសចរណ៍ថ្មីៗ;

- បន្តអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់សេវាកម្មទេសចរណ៍គ្រប់ប្រភេទ និងជំរុញឱ្យគ្រប់ម្ចាស់អាជីវកម្ម សេវាកម្មទេសចរណ៍ស្នើសុំការវាយតម្លៃចំណាត់ថ្នាក់តាមប្រព័ន្ធ;
- ពង្រឹងការអនុវត្តប្រកាសរួមរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជាស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលពីកិច្ចសន្យាជួលកោះ, តំបន់ឆ្នេរ និងតំបន់រមណីយដ្ឋានឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងជំរុញការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចបង់ចំណូលតាមកិច្ចសន្យាជួលឱ្យបានពេញលេញ;
- ជំរុញការអនុម័តច្បាប់ស្តីពីរមណីយដ្ឋានសមាហរណ និងល្បែងពាណិជ្ជកម្ម និងរៀបចំលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្ត និងបទប្បញ្ញត្តិគាំទ្រដល់ច្បាប់;
- ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការកៀរគរចំណូលឱ្យអស់លទ្ធភាពពីអាជីវកម្មល្បែងភ្នាល់គ្រប់ប្រភេទ
- តាមរយៈការពន្លឿនការអនុវត្តបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកាស៊ីណូ, ល្បែងភ្នាល់, រមណីយដ្ឋាន សមាហរណ និងល្បែងពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀត;
- ធ្វើប្រតិភូកម្មការចេញលិខិតអនុញ្ញាតអាជីវកម្មទទួលបញ្ចាំ និងទទួលប្រតិភោគដោយអនុប្បទានខ្នាតតូច និងកម្រៃដែលទទួលបានពីលិខិតនេះ ជូនមន្ទីរសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រាជធានី-ខេត្ត;
- ពង្រឹងយន្តការត្រួតពិនិត្យ និងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌបទប្បញ្ញត្តិដែលមានជាធរមាន ដើម្បីធ្វើការជាក់លាក់នៃចំពោះគ្រឹះស្ថានធានារ៉ាប់រង និងសោធន ដែលមិនអនុលោមតាមច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម និងសេវាកម្មអចលនវត្ថុ ក្នុងគោលដៅជំរុញឱ្យក្រុមហ៊ុនប្រកបអាជីវកម្មគ្មានអាជ្ញាប័ណ្ណ មកស្នើសុំអាជ្ញាប័ណ្ណពីក្រសួងស្របតាមច្បាប់ជាធរមាន
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មពុះដីឡូត៍លក់។

ខ. វិធានការផ្សេងៗទៀត

ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃគោលដៅទ្រទ្រង់ចលនការនៃការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងបរិការណ៍នៃការកើនឡើងនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ និងហានិភ័យពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសលទ្ធភាពនៃការដក EBA ដោយសហភាពអឺរ៉ុប រាជរដ្ឋាភិបាល ចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តវិធានការជាក់លាក់ និងមុតស្រួច ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ដូចខាងក្រោម៖

- គិតគូរឱ្យមានកញ្ចប់ថវិកាត្រៀមបម្រុងសម្រាប់ដោះស្រាយតម្រូវការបន្ទាន់ និងចាំបាច់ភ្លាមៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងករណីមានវិបត្តិផ្សេងៗ និងប្រធានស័ក្តិ;
- បន្តបង្កើនការឆ្លើយតបនៃថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពតាមវិស័យរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល តាមរយៈ ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគថវិកាលើមូលដ្ឋានចាំបាច់ជាក់ស្តែង និងចំទិសដៅជាពិសេស ការពង្រឹងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តថវិកា;

- កំណត់លក្ខខណ្ឌជ្រើសរើសក្របខ័ណ្ឌថ្មី សម្រាប់ទាំងផ្នែកមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល យោធិន នគរបាលជាតិ និងស្ថាប័នឯករាជ្យ ដែលត្រូវសមាមាត្រនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍ លើកលែងតែក្រសួងអាទិភាព ដែលទទួលបានគោលការណ៍ឯកភាពដោយក្រសួងមុខងារសាធារណៈ, ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងសាមី;
- បន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធក្នុងគោលដៅបង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដោយឈរលើគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាព, សមធម៌, សង្គតិភាព, គុណាធិបតេយ្យ និងចីរភាពថវិកា;
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គម ២០១៦-២០២៥ តាមរយៈការបន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់អតីតមន្ត្រីរាជការ និងអតីតយុទ្ធជន ព្រមទាំងកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងអ្នកចូលនិវត្តន៍ចាស់ និងថ្មី;
- បន្តរក្សាអាទិភាព និងវិចារណកម្មចំណាយនៅក្នុងវិស័យអប់រំ, បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូននិងទ្វីបស្ទីក, កសិកម្ម, សហគ្រិនភាព និងសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល ជាដើម;
- ពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី និងអង្គភាពថវិកានៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងនៅរដ្ឋបាលកណ្តាល និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងពង្រីកការសាកល្បងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- ដាក់ឱ្យអនុវត្តអនុក្រឹត្យគោលស្តីពីក្របខ័ណ្ឌរួម សម្រាប់គ្រប់គ្រងការវិនិយោគសាធារណៈក្នុងស្រុក រួមមាន៖ ១). ការរៀបចំផែនការមេវិនិយោគសាធារណៈរយៈពេលមធ្យមរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, ២). ការកំណត់គោលការណ៍ និងលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យគម្រោងដែលតម្រូវឱ្យមានការសិក្សាសមិទ្ធផលភាព និង ៣). ការធ្វើសមាហរណកម្មប្រតិទិននៃការរៀបចំផែនការគម្រោងវិនិយោគទៅនឹងប្រតិទិនរៀបចំថវិកា;
- បង្កើនទំហំ និងប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈលើការពង្រីក និងពង្រឹងគុណភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ដូចជា ផ្លូវថ្នល់, ផ្លូវដែក, កំពង់ផែ, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, អគ្គិសនី និងប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ ក្នុងគោលបំណងបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជា និងបង្កើតការងារជូនប្រជាពលរដ្ឋក្នុងនោះជំរុញឱ្យបញ្ចប់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្ររយៈពេលវែង និងផែនការមេតាមវិស័យសំខាន់ៗនេះ;
- ពង្រឹងការអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់នូវវាលវិធានការ, បទប្បញ្ញត្តិ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តពាក់ព័ន្ធលទ្ធកម្មសាធារណៈជាធរមាន ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ស័ក្តិសិទ្ធភាព និងតម្លាភាពនៃចំណាយសាធារណៈ;
- បន្តជំរុញការធ្វើវិសហមជ្ឈការការត្រួតពិនិត្យហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការផ្ទេរសិទ្ធិអំណាចក្នុងការចាត់ចែងចំណាយពីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ទៅក្រសួង-ស្ថាប័ន និងពីអង្គភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃក្រសួង-ស្ថាប័នទៅអង្គភាពអនុវត្តការងារផ្ទាល់;

- បន្តកាត់បន្ថយនីតិវិធីចំណាយ ជាពិសេសបរិបទចំណាយថ្មីសម្រាប់ការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធី តាមរយៈការប្តូរពីការត្រួតពិនិត្យមុនចំណាយ ទៅត្រួតពិនិត្យក្រោយចំណាយ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (FMIS) នៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន;
- ជំរុញការរៀបចំគោលនយោបាយ និងក្របខ័ណ្ឌវិមជ្ឈការហិរញ្ញវត្ថុរយៈពេលខ្លី និងវែង ដើម្បីបន្តរួមចំណែកក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការគ្រប់គ្រងរាជធានី-ខេត្ត និងក្រុង-ស្រុក ជាពិសេសកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់ក្រោមជាតិតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ;
- បន្តអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងគោលដៅរក្សាចីរភាពបំណុលទៅតាមវិធានការគោលនយោបាយគន្លឹះដែលបានក្រោង រួមមាន៖
  - កំណត់ទំហំនៃការខ្ចីបន្ថែមក្នុងរង្វង់ ១,៥ ប៊ីលាន ទៅ ២ ប៊ីលាន អេសដេអ៊ែរ ក្នុងមួយឆ្នាំ ទៅតាមបរិការណ៍នៃគោលនយោបាយថវិកា និងវិវឌ្ឍនាការម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចជាក់ស្តែងរបស់កម្ពុជា;
  - រក្សាអនុបាតតម្លៃបច្ចុប្បន្ននៃបំណុលសាធារណៈក្រៅប្រទេស (រួមទាំងបំណុលដែលមានការធានាពីរដ្ឋ) ធៀបនឹង ផសស (present value of external public debt to GDP) ឱ្យស្ថិតក្រោម ៤០ %;
  - បន្តពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ, ហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍ និងយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន តាមរយៈ៖ ១). ការអនុវត្តប្រកាសស្តីពីការដាក់ឱ្យអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីនីតិវិធី និងបែបបទអនុវត្ត ចំណាយវិនិយោគសាធារណៈហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាថ្នាក់ជាតិ ឱ្យកាន់តែមានភាពច្បាស់លាស់ គ្រប់ដំណាក់កាល, ២). ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនីតិវិធីរួមសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការពីដៃគូអភិវឌ្ឍ និង ៣). ការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់គ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ តាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន;
  - បន្តធ្វើពិពិធកម្មប្រភពហិរញ្ញប្បទានឱ្យបានទូលំទូលាយជាងមុន តាមរយៈការបន្តកៀរគរហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍ, វិស័យឯកជនក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន, និងទីផ្សារមូលបត្រ និង
  - បន្តពង្រឹងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យបំណុល ជាពិសេសតាមដាននិងត្រួតពិនិត្យហានិភ័យនៃកាតព្វកិច្ចបំណុលជាយថាហេតុដែលអាចកើតចេញពី៖ ១). ការធានារបស់រដ្ឋលើគម្រោងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន, ២). វិស័យធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ និង ៣). ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល, គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ, សហគ្រាសសាធារណៈ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។
- បន្តអនុវត្តវិធានការគន្លឹះ ក្នុងទិសដៅពង្រឹងប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តចំណាយរបស់រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិរួមមាន៖

- ពង្រឹងគុណភាព និងភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការដ្ឋបាល ថ្នាក់ក្រោមជាតិ (រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត) ឱ្យបានទាន់ពេលវេលា ដើម្បីជាមូលដ្ឋានក្នុង ការរៀបចំផែនការថវិកាប្រចាំឆ្នាំ;
- ដាក់រដ្ឋបាលរាជធានី-ខេត្ត ទាំង ២៥ អនុវត្តថវិកាកម្មវិធី ដើម្បីធានាបាននូវភាពផ្សារភ្ជាប់ ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយ ព្រមទាំងលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជថវិកាឱ្យចំ គោលដៅអាទិភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តថវិកា;
- ជំរុញការរៀបចំសៀវភៅថវិកាតាមចំណាត់ថ្នាក់សេដ្ឋកិច្ច និងចំណាត់ថ្នាក់កម្មវិធី ឱ្យបាន ទាន់ពេលវេលា ដើម្បីបញ្ចូលក្នុងប្រព័ន្ធ FMIS និង
- រៀបចំ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវលិខិតបទប្បញ្ញត្តិ សម្រាប់ប្រតិបត្តិការចំណូល-ចំណាយរបស់ រដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិដូចជា៖ អនុក្រឹត្យស្តីពីការបន្ថែមធនធានចំណាយអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ជូនរដ្ឋបាល ឃុំ-សង្កាត់, អនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងការបែងចែកចំណូលកម្រៃសេវា រដ្ឋបាល នៃអង្គភាពច្រកចេញចូលតែមួយរាជធានី-ខេត្ត, និងប្រកាសអន្តរក្រសួងស្តីពី ការកែសម្រួលចំណូលពីសេវាសាធារណៈជូនរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។

២.៣- ក្របខ័ណ្ឌថវិកាវយៈពេលមធ្យមឆ្នាំ ២០២០-២០២២

ក្របខ័ណ្ឌថវិកាវយៈពេលមធ្យម (ក.ផ.ម) ត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីអនុវត្តសាកល្បងចាប់ពីឆ្នាំ ២០២០ និង ផ្ដោតជាសំខាន់លើការកំណត់ពិធានចំណាយគោលនៃចំណាយចរន្តសិន ដើម្បីធានាភាពជាក់លាក់នូវហិរញ្ញប្បទាន ផ្នែកចំណាយចរន្ត។ ការកំណត់ពិធានចំណាយគោលដល់កម្រិតក្រសួង-ស្ថាប័ន ធ្វើឡើងដើម្បីពង្រឹងគុណភាពនៃ ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា (ផ.យ.ផ), បន្តពង្រឹងវិន័យថវិកា, បង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយ និងកែលម្អ ការវិភាជធនធានសាធារណៈជាមួយ ។

នៅក្នុងការចាប់ផ្ដើមអនុវត្តសាកល្បងនេះ, ការកំណត់ពិធានចំណាយគោល (Baseline Ceiling) ត្រូវបាន រៀបចំឡើងជាអភិក្រមនៃការអនុវត្ត ដើម្បីផ្តល់មូលដ្ឋានច្បាស់លាស់មួយក្នុងផ្តល់កញ្ចប់ថវិកា ព្រោះជាទូទៅ ការស្នើសុំកញ្ចប់ថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននាពេលបច្ចុប្បន្ន នៅមិនទាន់មានមូលដ្ឋានគិតគូរ និងគណនាបានត្រឹម- ត្រូវទៅតាមកម្មវិធីនីមួយៗ ក៏ដូចជាក្នុងការដាក់ចេញសូចនាករសមិទ្ធកម្មនៅឡើយ។ ពិធានចំណាយគោល “គឺជា កញ្ចប់ថវិកាដែលក្រសួង-ស្ថាប័នអាចនឹងទទួលបានសម្រាប់ប្រតិបត្តិការសកម្មភាពការងារ និងកម្មវិធីដែលមាន លក្ខណៈជាប្រចាំ ដោយគិតគូរបញ្ចូលនូវកត្តាតម្រូវការ (demand driver) ប៉ុន្តែត្រូវបានកាត់ចេញនូវទំហំចំណាយ នៃគោលនយោបាយ និង/ឬ សកម្មភាពមិនប្រចាំ និង/ឬ លទ្ធភាពដែលត្រូវបានវាយតម្លៃថាមិនមានប្រសិទ្ធភាព, ដោយឡែកចំពោះចំណាយសម្រាប់ការកែលម្អផលិតភាពការងារ, ការលើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាព និងការអនុវត្ត គោលនយោបាយថ្មី នឹងផ្តល់ជូនបន្ថែមទៀតតាមលទ្ធភាពថវិកាជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំនីមួយៗ ហើយកញ្ចប់ថវិកាទាំង នេះនឹងត្រូវសម្រេចតាមរយៈការពិភាក្សាចរចាថវិកាប្រចាំឆ្នាំ”។ អភិក្រមនេះនឹងត្រូវកែលម្អជាបណ្តើរៗរហូតដល់

ឆ្នាំ ២០២៥ ដើម្បីប្រែក្លាយ **ក.៩.២** ឱ្យក្លាយជាក្របខ័ណ្ឌដែលធានាបានធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកាកាន់តែ ច្បាស់លាស់សម្រាប់រយៈពេលមធ្យម សម្រាប់គាំទ្រដល់ការសម្រេចបានគោលបំណងគោលនយោបាយ ។

តាមគោលការណ៍នេះ រូបមន្តពិភានចំណាយគោលរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងឧបត្ថម្ភធនគ្រឹះស្ថានសា- ធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវបានគិតគូរគណនាដោយផ្អែកជាចម្បងលើថវិកាចំណាយប្រចាំនៃឆ្នាំថវិកា (ឆ្នាំ N) ដោយ ប្រកបន្ថែមថវិកាសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយថ្មីដែលអនុម័តនៅឆ្នាំថវិកា (ឆ្នាំ N) និងត្រូវចាត់ទុកជាចំណាយ ប្រចាំសម្រាប់ឆ្នាំគ្រោងថវិកា (ឆ្នាំ N+1) ប៉ុន្តែត្រូវកាត់ចេញវិញនូវចំណាយមិនប្រចាំ ។ បន្ទាប់ពីនេះ ថវិកា ចំណាយប្រចាំនៃឆ្នាំថវិកា (ឆ្នាំ N) ត្រូវកាត់ចេញនូវថវិកាសម្រាប់អនុវត្តគោលនយោបាយដែលអនុម័ត នៅឆ្នាំ មុន (ឆ្នាំ N-1) ដែលមិនបានអនុវត្ត ។ ដោយឡែក សមាសធាតុផ្សេងៗទៀត ដូចជា អត្រាប្រែប្រួលនៃ ប្រាក់បៀវត្ស កត្តាអតិផរណា និងកត្តាតម្រូវការ នឹងត្រូវសម្រេចដោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដោយផ្អែក លើការប្រជុំពិភាក្សាជាមួយនិងក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ។ សរុបមក ពិដានចំណាយគោលឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ផ្តល់នូវការធានាធនធានហិរញ្ញវត្ថុ និងថវិកាជូនដល់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដូចដែលបានរៀបចំ និងមានភ្ជាប់ជូន ក្នុងតារាង ១ និងឧបសម្ព័ន្ធ ១ សម្រាប់ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២។

៣-រចនាសម្ព័ន្ធ និងគោលការណ៍នៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានកំណត់ គោលដៅរួមនៃការប្រមូលចំណូល ដោយបានដាក់ចេញនូវវិធានការចាំបាច់ និងជាក់ស្តែងដែលត្រូវអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅទាំងនេះ និងបានកំណត់គោលដៅរួមនៃការអនុវត្តចំណាយ និងដាក់ចេញអាទិភាពគោល- នយោបាយសំខាន់ៗ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅរួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ដូច្នេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗត្រូវផ្អែកលើ ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចបានកំណត់ខាងលើ ដើម្បីរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ខ្លួន ឱ្យបានល្អត្រឹមត្រូវតាមទិសដៅនេះ និងជាក់ស្តែង។ ទន្ទឹមនេះ ដើម្បីជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន អាចរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមាន លក្ខណៈឯកភាពគ្នាទាំងរចនាសម្ព័ន្ធ និងទាំងខ្លឹមសារ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗត្រូវបាន រៀបចំតាមទម្រង់ដូចខាងក្រោម៖

• ផ្នែកទី១: អំពីសេចក្តីផ្តើម

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ ចាប់ផ្តើមគូសរំលេចអំពីតួនាទី និងបេសកកម្មរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អំពីស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃការអនុវត្តផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៨-២០២០ និងការប៉ាន់ស្មានស្ថានភាពនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០១៩-២០២១ ធៀបនឹងគោលដៅស្វ័យនាករដែលបានកំណត់ និងលើកឡើងបញ្ហាប្រឈមដែលត្រូវដោះស្រាយ ក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និងឆ្នាំខាងមុខ។ បន្ទាប់មកត្រូវបរិយាយរំលេចផងដែរ អំពីវិធានការគោលនយោបាយសំខាន់ៗ

ដែលក្រសួង-ស្ថាប័នបានដាក់ចេញ រួមទាំងគោលនយោបាយតាមវិស័យ និងអន្តរវិស័យ។ សូមរៀបចំខ្លឹមសារនៃ ផ្នែកទី ១ នេះ ទៅតាមទម្រង់គំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។

• ផ្នែកទី២: អំពីគោលបំណងគោលនយោបាយ

គោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវបានរៀបចំដោយផ្អែកលើយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ- ដំណាក់កាលទី ៤ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០១៩-២០២៣។ ទោះបីជា គោលបំណង គោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មិនមែនជាកម្មវត្ថុនៃការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មជារៀងរាល់ឆ្នាំ ប៉ុន្តែ ក្រសួង-ស្ថាប័នខ្លះ គួរពិនិត្យឡើងវិញនូវគោលបំណងគោលនយោបាយ ដោយផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងអាទិភាពគោល- នយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី ៦ នៃរដ្ឋសភាជាតិ ដើម្បីធានាថាគោលនយោបាយដែលបានកំណត់មាន ភាពត្រឹមត្រូវ គ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងឆ្លើយតបបានកាន់តែច្បាស់លាស់ ទៅនឹងគោលនយោបាយតាមវិស័យរបស់ខ្លួន និងគោលដៅរួមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ជាគោលការណ៍ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗត្រូវមានគោលបំណងគោល- នយោបាយមិនលើសពី ០២ ឡើយ ។ សូមរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ២ នេះទៅតាមទម្រង់គំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយ សារាចរណែនាំនេះ។

• ផ្នែកទី៣: អំពីកម្មវិធី

ការរៀបចំកម្មវិធី ត្រូវឆ្លើយតបនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងត្រូវពណ៌នា អំពីគោលបំណងនៃកម្មវិធីនីមួយៗឱ្យបានច្បាស់លាស់ ដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញច្បាស់ពីការផ្សារភ្ជាប់រវាងកម្មវិធី ទៅនឹងគោលនយោបាយ។ ដូច្នោះ នៅក្នុងផ្នែកនេះ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពចរិកាត្រូវពិនិត្យឡើងវិញនូវ ឈ្មោះកម្មវិធី និងកែសម្រួលឱ្យកាន់តែល្អប្រសើរនូវឈ្មោះកម្មវិធីទាំងនោះ ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពរចនាសម្ព័ន្ធ កម្មវិធីក្នុងគោលបំណងពង្រឹងបន្ថែមទៀតនូវការផ្សារភ្ជាប់ចរិកាទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយក្នុងដំណើរ ឈានទៅអនុវត្តចរិកាសមិទ្ធកម្មដែលនឹងចាប់អនុវត្តពីឆ្នាំ ២០២២។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវ គិតគូរដល់ការចូលរួមអនុវត្តការងារដែលមានចរិតជាអន្តរវិស័យ ដូចជា គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម បញ្ហាយេនឌ័រ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះមហន្តរាយជាដើមផងដែរ។ ចំពោះការគាំទ្រ ផ្នែកបច្ចេកទេសលើរបៀបរៀបចំគម្រោងចរិកាដែលទប់ទល់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ អាចធ្វើទំនាក់ទំនងផ្ទាល់ជាមួយនឹងក្រុមប្រឹក្សាជាតិអភិវឌ្ឍន៍ដោយចីរភាពនៃក្រសួងបរិស្ថានពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចការ នេះ។ ជាគោលការណ៍ ក្រសួង-ស្ថាប័ន នីមួយៗអាចមានកម្មវិធីមិនឱ្យលើសពីចំនួន ៥ ឡើយ ប៉ុន្តែចំពោះអនុកម្មវិធី អាចមានចំនួនសមស្របទៅតាមការចាំបាច់ ដែលបម្រើឱ្យគោលបំណងរួមនៃកម្មវិធីនីមួយៗ។

កម្មវិធី គឺជាឧបករណ៍ដែលបង្កើតឡើង ដើម្បីឱ្យអគ្គនាយកដ្ឋាន/នាយកដ្ឋាន ក្រោមឱវាទរបស់ក្រសួង- ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ព្រមទាំងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលស្ថិតក្រោមក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ដាក់ចេញ នូវអនុកម្មវិធី និងចង្កោមសកម្មភាព ព្រមទាំងជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការលើកគម្រោងចរិកាដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធី ទាំងនោះ ក្នុងគោលដៅសម្រេចគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបានកំណត់នៅក្នុងផ្នែកទី ២។ គួរកត់សម្គាល់

ថា ចង្កោមសកម្មភាពសំដៅលើសកម្មភាពចម្បងៗ ដែលអាចមានចំនួនសមស្របទៅតាមការចាំបាច់សម្រាប់បម្រើ ឱ្យគោលបំណងរួមនៃអនុកម្មវិធីនីមួយៗ ហើយចង្កោមសកម្មភាពមួយ អាចមានសកម្មភាពតូចៗមួយចំនួនដែលរួម ចំណែកបង្កើតធាតុចេញ (Output) សម្រាប់ចង្កោមសកម្មភាពនោះ ។

កម្មវិធី ត្រូវមានខ្លឹមសារទូលាយ និងមានលក្ខណៈគ្របដណ្តប់បានទាំងស្រុង គ្រប់តួនាទីភារកិច្ច និង បេសកកម្មរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ព្រមទាំងមានលក្ខណៈសមាហរណកម្ម ដោយត្រូវគ្របដណ្តប់លើ គម្រោង ឬ សកម្មភាពការងារទាំងអស់ ទាំងគម្រោង ឬសកម្មភាពការងារដែលហិរញ្ញប្បទានដោយថវិការដ្ឋ និង ថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ ទាំងថវិកាចរន្ត និងថវិកាមូលធន។ ជាមួយគ្នានេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវ កំណត់អង្គភាពទទួលខុសត្រូវ ដែលហៅថា អង្គភាពថវិកា និងអ្នកគ្រប់គ្រងទៅតាមកម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី (កម្មវិធី អនុកម្មវិធី និង ចង្កោមសកម្មភាព)។

ទន្ទឹមនេះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវកំណត់ភារកិច្ច វិសាលភាព ការងារ និងក្របខ័ណ្ឌទទួលខុសត្រូវរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តឱ្យច្បាស់លាស់ នៅក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធី។ មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត មិនចាំបាច់ត្រូវមានកម្មវិធីដោយឡែកទេ ព្រោះមន្ទីរជំនាញ រាជធានី-ខេត្ត គឺជាដៃ ឬខ្សែបណ្តោយរបស់ក្រសួង នៅតាមរាជធានី-ខេត្ត ដែលមានភារកិច្ចចូលរួមចំណែកអនុវត្ត បណ្តាកម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

ក្នុងន័យនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវណែនាំមន្ទីរជំនាញនៅរាជធានី-ខេត្តរៀងខ្លួន អំពីអនុកម្មវិធីរួម មួយនៅក្នុងកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយផ្អែកលើមុខងារ វិសាលភាពការងារ និងលក្ខណៈដោយឡែកនៃគោលនយោបាយ និងសេវាសាធារណៈរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងខ្លួន ដើម្បីឱ្យមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត របស់ខ្លួនដឹងច្បាស់អំពី ទីតាំងនៃអនុកម្មវិធីរួមមួយនៅក្នុងកម្មវិធីនីមួយៗរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងខ្លួន។ ជាទូទៅ មន្ទីរជំនាញមួយអាច មានចង្កោមសកម្មភាពគាំទ្រគ្រប់កម្មវិធីរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ឬអាចមានចង្កោមសកម្មភាពគាំទ្រ ២ ទៅ ៣ ដោយ ផ្អែកតាមមុខងារ និងភារកិច្ចរបស់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តនៃក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញ រាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំផ្នែកទី ៣ នេះ ទៅតាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយ សារាចរណែនាំនេះ។

• ផ្នែកទី៤: សូចនាករ និងគោលដៅសូចនាករ នៃសមិទ្ធកម្ម ឬ លទ្ធផល

គោលបំណងគោលនយោបាយ កម្មវិធី និងអនុកម្មនីមួយៗ ត្រូវមានសូចនាករសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល ឬ សមិទ្ធកម្ម ហើយត្រូវកំណត់គោលដៅសូចនាករលទ្ធផលដែលចង់សម្រេចបានសម្រាប់ជាមូលដ្ឋាននៃ ការត្រួតពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃលទ្ធផលនៃការអនុវត្ត។ ក្នុងការកំណត់សូចនាករសម្រាប់ការវាស់វែង ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវកំណត់ទាំងសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងលទ្ធផលចុងក្រោយ។

សូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ គឺជាវង្វាស់ដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផល/សមិទ្ធកម្មនៃការអនុវត្ត កម្មវិធី អនុកម្មវិធី ចង្កោមសកម្មភាព ទៅតាមគោលដៅដែលបានកំណត់ក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយដែលមិន

លើសពីមួយឆ្នាំ។ រីឯសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយ គឺជាវង្វាស់ដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់វាស់លទ្ធផល/សមិទ្ធកម្ម ចុងក្រោយនៃកម្មវិធី។

ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ អាចកែលម្អសូចនាករតាមកម្រិតនៃរចនាសម្ព័ន្ធកម្មវិធីនីមួយៗ តាមរយៈការបន្ថែម សូចនាករថ្មី និងកែសម្រួលសូចនាករចាស់ដែលបានកំណត់កន្លងមក។ ការជ្រើសរើសសូចនាករនីមួយៗ ត្រូវមាន ការពន្យល់ពីមូលហេតុឱ្យច្បាស់លាស់។ ចំពោះសូចនាករចាស់ត្រូវបញ្ជាក់អំពីស្ថានភាពនៃការអនុវត្តឆ្នាំ ២០១៨ ការព្យាករស្ថានភាពនៃការអនុវត្តក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពតាមការជាក់ស្តែង។

កម្មវិធីនីមួយៗ អាចមានសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយយ៉ាងច្រើនចំនួន ៣ និងសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ មួយចំនួន ដើម្បីធានានូវការសម្រេចបានលទ្ធផលជាក់លាក់នៃការអនុវត្តកម្មវិធី។ ជាមួយ បន្ទាប់ពីការជ្រើសរើស និងកំណត់បាននូវសូចនាករសមស្របរួចហើយ ចាំបាច់ត្រូវកំណត់គោលដៅនៃសូចនាករ ទាំងគោលដៅសូចនាករ លទ្ធផលក្នុងឆ្នាំ និងគោលដៅសូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយ។ គោលដៅសូចនាករទាំងពីរប្រភេទនេះចាំបាច់ត្រូវ ឱ្យមានទំនាក់ទំនងគ្នា និងឆ្លើយតបគ្នាយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានានូវការសម្រេចបានលទ្ធផលនៃគោលបំណង គោលនយោបាយដែលបានកំណត់នៅក្នុងរយៈពេលជាក់លាក់មួយ។ គោលដៅសូចនាករលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំមាន លក្ខណៈជាបរិមាណ ឬ/និងជាគុណភាពប្រចាំឆ្នាំ ដែលជាសមិទ្ធកម្មនៃការអនុវត្ត កម្មវិធីនីមួយៗ។ រីឯគោលដៅ សូចនាករលទ្ធផលចុងក្រោយ គឺជាគោលដៅសមិទ្ធកម្មចុងក្រោយជាបរិមាណឬ/និងជាគុណភាព ដែលជាលទ្ធផល បង្កើតឡើងដោយលទ្ធផលក្នុងឆ្នាំនៃការអនុវត្តកម្មវិធី នៅក្នុងរយៈពេល មធ្យមនិងវែង (លើសពី១ឆ្នាំ)។ ក្នុងការ កំណត់គោលដៅសូចនាករ កត្តាចាំបាច់និងសំខាន់បំផុត គឺត្រូវដឹងអំពីស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នរបស់សូចនាករទាំងនោះ ទើបអាចទៅកំណត់គោលដៅដែលចង់បាន ដើម្បីឱ្យឆ្លើយតបបាន ទៅនឹងគោលបំណងគោលនយោបាយដែលបាន កំណត់ ហើយការកំណត់គោលដៅនេះ ចាំបាច់ត្រូវតែមាន ភាពសមស្របនិងប្រាកដនិយមដែលអាចអនុវត្តបាន។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ៤ នេះ ទៅតាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារចរណែនាំនេះ។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០២០ ទៅ, ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ នឹងផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាបណ្តើរៗលើសមិទ្ធកម្ម ដែលតម្រូវឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័នយកចិត្តទុកដាក់កែលម្អ សូចនាករឱ្យបានល្អប្រសើរ និងមានមូលដ្ឋានទិន្នន័យច្បាស់លាស់។

• ផ្នែកទី៥: ការកំណត់ធនធានថវិកា

ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវគ្រោងទាំងធនធានថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការសម្រាប់ អនុវត្តកម្មវិធី សម្រាប់រយៈពេលបីឆ្នាំរំកិល ២០២០-២០២២។

ក-ការគ្រោងចំណូល

ការគ្រោងចំណូល គឺជាការគ្រោងសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ដោយរួមទាំងចំណូលថវិកា រដ្ឋដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រង និងប្រមូលផ្តុំដោយក្រសួង-ស្ថាប័ន និងចំណូលដែលបានមកពីហិរញ្ញប្បទាន សហប្រតិបត្តិការជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍ និងប្រភពផ្សេងៗទៀត។ នៅក្នុងការគ្រោងចំណូល ក្រសួង-ស្ថាប័ន រួមទាំង

មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើចំណុចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម៖

- គោលដៅសូចនាករចំណូលនៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានដាក់ចេញនៅក្នុងសារាចរនេះ
- ការវាយតម្លៃការអនុវត្តការប្រមូលចំណូលក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ និងការប៉ាន់ស្មានការអនុវត្តប្រមូលចំណូលក្នុងឆ្នាំកំពុងអនុវត្ត
- ការដាក់ចេញវិធានការជាក់ស្ដែងបន្ថែមទៀតតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ដើម្បីបង្កើនការប្រមូលចំណូល ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។

ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំផ្នែកនេះទៅតាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។ នៅក្នុងផ្នែកនេះ ប្រសិនបើក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ដែលមិនមានប្រភពចំណូល គឺពុំតម្រូវឱ្យរៀបចំឡើយ ។

ទន្ទឹមនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត ព្រមទាំងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ដែលមានប្រភពចំណូល គឺត្រូវរៀបចំដាក់ចេញវិធានការជាក់ស្ដែងបន្ថែមទៀតតាមក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ សម្រាប់ពង្រឹងការគ្រប់គ្រង និងការប្រមូលចំណូល ដែលស្ថិតនៅក្រោមដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ ផ្ទុយទៅវិញ ការគ្រោងចំណូលមិនអស់សក្ដានុពលដែលមាន គឺជាកម្មវត្ថុនៃការរឹតត្បិតចំណាយ នៅក្នុងដំណាក់កាលចរចាកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលមានភារកិច្ចប្រមូលចំណូល។

ខ-ការគ្រោងចំណាយថវិកា

ការគ្រោងតម្រូវការចំណាយ គឺជាការគណនាចំណាយសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ទៅតាមកម្មវិធីនីមួយៗ និងទៅតាមប្រភេទចំណាយ និងប្រភពធនធាន រួមទាំងថវិកាជាតិ និងថវិកាហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការពីដៃគូអភិវឌ្ឍ។ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និង គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវរៀបចំខ្លឹមសារនៃផ្នែកទី ៥ នេះ តាមតារាងគំរូដែលភ្ជាប់ជាមួយសារាចរណែនាំនេះ។

ក្នុងការគណនាអំពីតម្រូវការថវិកា ដើម្បីអនុវត្តកម្មវិធីនីមួយៗ ត្រូវផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើចំណុចសំខាន់ៗ ដូចខាងក្រោម៖

ទី១-ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច គោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញ តាមរយៈក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរួមមានគោលដៅសូចនាករម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ ដូចជា កំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំឆ្នាំ អត្រាអតិផរណាប្រចាំឆ្នាំ និងគោលដៅសូចនាករចំណាយ ព្រមជាមួយនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពចំណាយទាំងផ្នែកចំណាយចរន្ត និង ចំណាយមូលធន (ឬហៅថា ចំណាយវិនិយោគ)។ ដូចគ្នានេះដែរ វិធានចំណាយគោលនៃចំណាយចរន្តរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ត្រូវបានផ្តល់ជាកញ្ចប់ថវិកាសម្រាប់រយៈពេល ៣ ឆ្នាំ (២០២០-២០២២) ទាំងផ្នែកចំណាយបន្តកម្មវិធី ដែលមានកំណើនស្របតាមគោលនយោបាយ

បៀវត្សរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល (ដោយមិនគិតបញ្ចូលនូវរង្វាន់ពីសេវាសាធារណៈ) និងចំណាយមិនមែនបន្តកុបុគ្គលិកទៅតាមគោលការណ៍ដែលលម្អិតនៅក្នុងផ្នែក ២.៣ ។

ទី២- ការវាយតម្លៃអំពីសមត្ថភាពក្នុងការអនុវត្តចំណាយក្នុងរយៈពេលកន្លងមក និងការប៉ាន់ស្មានសមត្ថភាពអនុវត្តចំណាយក្នុងឆ្នាំ ២០១៩ ដែលក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរពិនាញាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលនីមួយៗបាននិងកំពុងអនុវត្ត,

ទី៣- ការកំណត់តម្រូវការថវិកាតាមឆ្នាំនីមួយៗ ត្រូវគណនាចំណាយប្រកបដោយសុក្រឹតភាពទៅតាមតម្រូវការជាក់ស្តែងនៃកម្មវិធីនីមួយៗ ដោយត្រូវគិតគូរឈរលើទិដ្ឋភាពបី ៖

- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារដែលមានស្រាប់ដែលត្រូវបន្តអនុវត្ត ដើម្បីសម្រេចគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងខ្លួន,
- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារដែលមានលក្ខណៈបញ្ចប់ត្រឹមមួយឆ្នាំ, និង
- ផែនការសកម្មភាព ឬសកម្មភាពការងារថ្មី ដើម្បីសម្រេចគោលនយោបាយរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នរៀងខ្លួន។

ដូច្នេះ ផ្នែកលើគោលការណ៍ទាំងបីខាងលើនេះ គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរពិនាញាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលក្រោមឱវាទទាំងអស់ ត្រូវគ្រោងតម្រូវការចំណាយសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០-២០២២ តាមគោលការណ៍នៃការកំណត់កញ្ចប់ថវិកា ដូចខាងក្រោម៖

- ចំណាយបន្តកុបុគ្គលិក (ជំពូក ៦៤) ៖ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវគ្រោងតាមមូលដ្ឋាននៃក្របខ័ណ្ឌ និងកម្រិតបៀវត្សឆ្នាំ ២០១៩ គឺតាមតារាងប្រព័ន្ធប្រាក់បៀវត្សនៃក្រសួងមុខងារសាធារណៈ និងតាមចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលមានជាក់ស្តែងក្នុងឆ្នាំ ២០១៩។ ដោយឡែកសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២១ និង ២០២២ ត្រូវគ្រោងដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃកម្រិតក្របខ័ណ្ឌ និងកម្រិតបៀវត្សលើមូលដ្ឋានឆ្នាំ ២០២០ និងឆ្នាំ ២០២១ រៀងគ្នា ហើយចំនួនក្របខ័ណ្ឌថ្មីត្រូវគ្រោងជ្រើសរើសយ៉ាងច្រើនស្មើនឹងចំនួនមន្ត្រីរាជការដែលចូលនិវត្តន៍។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ និងក្រសួងមុខងារសាធារណៈ នឹងចេញគោលការណ៍លម្អិតសម្រាប់ការដំឡើងបៀវត្សមូលដ្ឋាន និងការដំឡើងប្រាក់បំណាច់មុខងាររបស់មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធសម្រាប់ការរៀបចំថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ២០២០ នាពេលខាងមុខ។
- ចំណាយក្រៅបន្តកុបុគ្គលិក (ជំពូក៦០ ការទិញ, ជំពូក៦១ សេវាកម្ម, ជំពូក៦២ អត្ថប្រយោជន៍សង្គម, ជំពូក៦៥ ឧបត្ថម្ភធន) ជាសរុបសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ ត្រូវគ្រោងតាមគោលការណ៍ ដូចខាងក្រោម៖
  - ក្រសួង-ស្ថាប័ននៅរដ្ឋបាលកណ្តាល៖ ត្រូវគ្រោងថវិកាទៅតាមទំហំពិធានចំណាយគោលឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ប៉ុន្តែត្រូវកត់សម្គាល់ថា កញ្ចប់ថវិកានៃពិធានចំណាយគោលនេះ មិនទទួលបានជាស្វ័យប្រវត្តិនោះទេ។ រាល់ការគ្រោងចំណាយទាំងអស់ ត្រូវភ្ជាប់ជាមួយនូវ

ឯកសារពាក់ព័ន្ធ រួមមានការសិក្សា វិភាគ វាយតម្លៃ និងអំណះអំណាងត្រឹមត្រូវ ជាក់លាក់ និងច្បាស់លាស់ ទើបអាចដាក់ជាកម្មវត្ថុនៃការពិចារណា និងពិភាក្សាចរចា នៅពេលរៀបចំ កញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំបាន។ មានន័យថា ពិភាគចំណាយគោលនៅតែជាកម្មវត្ថុនៃការកាត់តម្រឹម នៅពេលចរចាថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាគថវិកា។

- មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តនៃក្រសួង-ស្ថាប័ន៖ ផ្អែកលើទំហំពិភាគចំណាយគោលរួមដែល ផ្តល់ជូនដល់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត, សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តនីមួយៗ ត្រូវគ្រោងយ៉ាងច្រើនបំផុតស្មើនឹងកម្រិតថវិកាអតិបរមានៃច្បាប់ឆ្នាំ ២០១៩ និងសម្រាប់ ឆ្នាំ ២០២១ និង ឆ្នាំ ២០២២ ត្រូវគ្រោងកើនឡើងក្នុងរង្វង់នៃទំហំពិភាគចំណាយគោលរួម ដែលមានកំណើនរួមក្នុងរង្វង់ ៣% ធៀបនឹងទំហំពិភាគចំណាយគោលរួមឆ្នាំ ២០២០។ ប៉ុន្តែ ត្រូវកត់សម្គាល់ថា កញ្ចប់ថវិកាដែលគ្រោងផ្តល់នេះមិនទទួលបានជាស្វ័យប្រវត្តិទេ គឺ តម្រូវឱ្យមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្តនីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមានការសិក្សា វិភាគ វាយតម្លៃ និងអំណះអំណាងត្រឹមត្រូវ ជាក់លាក់ និងច្បាស់លាស់ ព្រោះការគ្រោង ចំណាយត្រូវកាត់ចេញមុខចំណាយលើសកម្មភាពការងារដែលត្រូវបានបញ្ចប់ ជាពិសេស ចំណាយមិនប្រចាំ ដើម្បីសន្សំសំចៃសម្រាប់បំពេញតម្រូវការសកម្មភាពថ្មីដែលចាំបាច់ តាម គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

- គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាលនៃក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ ត្រូវបានផ្តល់កញ្ចប់ថវិកាឧបត្ថម្ភធន សម្រាប់រយៈពេល ០៣ ឆ្នាំ (២០២០-២០២២) ប៉ុន្តែ ត្រូវកត់សម្គាល់ថា កញ្ចប់ឧបត្ថម្ភធន ដែលគ្រោងផ្តល់នេះមិនទទួលបានជាស្វ័យប្រវត្តិទេ គឺតម្រូវឱ្យគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល នីមួយៗ ត្រូវផ្តល់ការពន្យល់ និងអំណះអំណាងត្រឹមត្រូវ ជាក់លាក់ និងច្បាស់លាស់នូវ ស្ថានភាពចំណូលផ្ទៃក្នុងរបស់គ្រឹះស្ថាន និង ម្យ៉ាងទៀត ក៏ត្រូវកាត់ចេញនូវទំហំចំណាយ សម្រាប់សកម្មភាពដែលត្រូវបានបញ្ចប់ ជាពិសេសចំណាយមិនប្រចាំ ដើម្បីសន្សំសំចៃ ក៏ដូចជាសម្រាប់បំពេញតម្រូវការសកម្មភាពថ្មីដែលចាំបាច់។

• ចំណាយមូលធនវិនិយោគដោយហិរញ្ញប្បទានថវិកាជាតិ (ជំពូក២១) សម្រាប់ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ, និង ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ត្រូវបន្តអនុវត្តតាម យន្តការគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង ដោយធ្វើអាទិភាពបន្ថែមកម្មតម្រោង សម្រាប់អនុវត្តឆ្នាំ ២០២០ ២០២១ និង ២០២២ ក្នុងទំហំថវិកាប្រហាក់ប្រហែលនឹងឆ្នាំ ២០១៩ ។ ដោយឡែក ក្រសួង-ស្ថាប័ន ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ដែលមានតម្រូវការចំណាយវិនិយោគ ត្រូវសិក្សានិងលើកគម្រោងក្នុងកម្រិត ទំហំថវិកាសមស្រប ដើម្បីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រៀបចំអាទិភាពបន្ថែមកម្មគោរពសុំការសម្រេច របស់ប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលពិនិត្យ និងសម្រេចទៅតាមលទ្ធភាពថវិកាក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំថវិកា ប្រចាំឆ្នាំ។

- ចំណាយមូលធន/វិនិយោគដោយហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការដោយដៃគូអភិវឌ្ឍ ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលបាន និងកំពុងទទួលបានហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការ ឬគ្រោងនឹងទទួលបានហិរញ្ញប្បទាន ស្របតាមកម្មវិធីវិនិយោគសាធារណៈបីឆ្នាំរំកិល (២០២០-២០២២) ត្រូវគ្រោងឱ្យបានត្រឹមត្រូវទៅ តាមកិច្ចព្រមព្រៀង ឬ អនុស្សាវរណៈនៃការយោគយល់គ្នា ឬ ការសន្យាតាមរយៈយន្តការផ្សេងៗ។

• ផ្នែកទី៦: សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ផ្នែកចុងក្រោយ គឺជាការសន្និដ្ឋានទៅលើការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ និង ការលើកទិសដៅ និងវិធានការ ដើម្បីសម្រេចគោលដៅដែលបានកំណត់នៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២។

៤. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ការលើកកម្ពស់គុណភាព និងប្រសិទ្ធភាព នៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា គឺជាវិធានការសំខាន់សម្រាប់លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការរៀបចំថវិកា និង ការបែងចែកធនធានថវិកា។ ក្នុងន័យនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាលនីមួយៗ ត្រូវត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ និងវាយតម្លៃការអនុវត្តកន្លងមក ហើយរៀបចំកែសម្រួលទៅតាម ការណែនាំនៃសាវចរនេះ។ ជាមួយ គុណភាពនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការវិភាគឬ លើកទឹកចិត្ត ចំណាយនៅក្នុងដំណាក់កាលចរចាភ្ជាប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន។

សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០ និងបណ្តាឆ្នាំខាងមុខ, ក្រសួង ស្ថាប័នត្រូវយកចិត្តទុកដាក់កែលម្អផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ ថវិកាឱ្យស្របទៅតាមអាទិភាពគោលនយោបាយ ដែលមាននៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចក្ខុវិស័យ-ដំណាក់កាលទី ៤ ដែលជារបៀបវារៈគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច-សង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី ៦ នៃរដ្ឋសភាជាតិ និង ត្រូវគ្រោងចំណាយស្របទៅតាមពិធានគោលរយៈពេលបីឆ្នាំ និងធនធានដទៃទៀតដែលរំពឹងថានឹងទទួល បានពីដៃគូអភិវឌ្ឍ ឬប្រភពដទៃផ្សេងទៀត ប្រកបដោយភាពជាក់ស្តែងនិយម ។

គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងអស់ ត្រូវបញ្ជូនផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ដែលមាន វិសាលភាពគ្របដណ្តប់ទាំងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងរបស់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាល មកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៩ ដើម្បីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ពិនិត្យនិងប្តូកសរុប និងស្នើសុំការបំភ្លឺបន្ថែមតាមការចាំបាច់ពីក្រសួង- ស្ថាប័ន និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល។ ដើម្បីសម្រួលដល់ដំណើរការពិនិត្យ និងប្តូកសរុបផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិការបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននីមួយៗ មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថាន សាធារណៈរដ្ឋបាល ត្រូវបញ្ជូនផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាមួយច្បាប់ទៅក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី និងមួយច្បាប់មក ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (នាយកដ្ឋានថវិកានិយកម្មនៃអគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា) តាមពេលវេលា ដែលបានកំណត់ ខាងលើ។ ប្រសិនបើក្រសួង-ស្ថាប័នមិនបានផ្តល់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា តាមពេលវេលាកំណត់ខាងលើ

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យស្នើការវិភាជកញ្ចប់ថវិកាប្រចាំឆ្នាំ ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំចាស់ និងការអនុវត្តថវិកានៃឆ្នាំកន្លងទៅ។

ទទួលបានសារាចរណែនាំនេះ ក្រសួង-ស្ថាប័ន រួមទាំងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈ រដ្ឋបាលទាំងអស់ ត្រូវអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ និងឱ្យបានទាន់ឱសានវាទ។ ក្នុងករណីក្រសួង-ស្ថាប័ន និង មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល មានចំណុចណាមួយមិនច្បាស់លាស់ខាងផ្នែក បច្ចេកទេសរៀបចំ ត្រូវទាក់ទងមកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ (អគ្គនាយកដ្ឋានថវិកា) ដើម្បីរៀបចំផែនការ យុទ្ធសាស្ត្រថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២ ឱ្យបានទាន់ពេលវេលាតាមកាលកំណត់ និងផ្ញើមកក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យបានមុនថ្ងៃទី ១០ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៩។

ថ្ងៃទី ៦ កើត ខែ មេសា ឆ្នាំ ច សិ ១២៧៧ ព.ស. ២៥៦២
រាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ១០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៩

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

កន្លែងទទួល ៖

- ក្រសួងព្រះបរមរាជវាំង
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- អគ្គលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋសភា
- “ដើម្បីជូនជ្រាប”
- ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
- ខុទ្ទកាល័យសម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោនាយករដ្ឋមន្ត្រី
- រាជកិច្ច “ដើម្បីចុះផ្សាយ”
- គ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័ន
- គ្រប់គ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល
- គ្រប់អភិបាលនៃគណៈអភិបាលរាជធានី-ខេត្ត
- គ្រប់មន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត
- “ដើម្បីមុខការ”
- ឯកសារ-កាលប្បវត្តិ

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

តារាងសង្ខេប-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
សរុបរួម	14.242.024	14.828.895	15.447.977
០១. ព្រះបរមរាជវាំង	81.503	84.416	87.481
សរុបចំណាយចរន្ត	81.503	84.416	87.481
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	35.704	37.846	40.117
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	45.799	46.570	47.365
០២. រដ្ឋសភា	176.156	184.405	193.089
សរុបចំណាយចរន្ត	176.156	184.405	193.089
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	104.242	110.496	117.126
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	71.914	73.909	75.964
០៣. វិទ្យាស្ថាន	88.063	92.084	96.318
សរុបចំណាយចរន្ត	88.063	92.084	96.318
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	51.054	54.117	57.364
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	37.009	37.967	38.953
០៤. ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ	12.131	12.770	13.444
សរុបចំណាយចរន្ត	12.131	12.770	13.444
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	9.297	9.855	10.446
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	2.834	2.915	2.998
០៥.១. ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី	416.220	422.320	428.718
សរុបចំណាយចរន្ត	416.220	422.320	428.718
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	63.758	67.584	71.639
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	352.462	354.737	357.080
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	8.357	8.608	8.866
០៥.៣. រដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានអាស័យដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច	39.981	41.341	42.771
សរុបចំណាយចរន្ត	39.981	41.341	42.771
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	15.950	16.907	17.921
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	24.031	24.434	24.850
០៥.៤. ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា	15.640	16.297	16.985
សរុបចំណាយចរន្ត	15.640	16.297	16.985
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	6.274	6.651	7.050
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.366	9.646	9.935

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

តារាងក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
០៦. ក្រសួងការពារជាតិ	2.554.395	2.696.681	2.847.212
សរុបចំណាយចរន្ត	2.554.395	2.696.681	2.847.212
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	2.209.652	2.342.231	2.482.765
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	344.743	354.450	364.448
០៧.១. ក្រសួងមហាផ្ទៃ-សន្តិសុខសាធារណៈ	1.472.725	1.551.028	1.633.790
សរុបចំណាយចរន្ត	1.472.725	1.551.028	1.633.790
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	1.171.659	1.241.958	1.316.476
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	301.066	309.070	317.315
០៧.២. ក្រសួងមហាផ្ទៃ-រដ្ឋបាលទូទៅ	212.262	221.762	231.754
សរុបចំណាយចរន្ត	212.262	221.762	231.754
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	114.836	121.726	129.029
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	97.426	100.036	102.725
០៨. ក្រសួងទំនាក់ទំនងជាមួយរដ្ឋសភា ព្រឹទ្ធសភា និងអធិការកិច្ច	41.910	43.772	45.726
១.ក្រសួង	24.453	25.554	26.710
សរុបចំណាយចរន្ត	24.453	25.554	26.710
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	12.301	13.039	13.821
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	12.152	12.515	12.889
៩.មន្ទីរជំនាញ	17.457	18.218	19.016
សរុបចំណាយចរន្ត	17.457	18.218	19.016
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	7.931	8.407	8.911
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.526	9.811	10.105
០៩. ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ	128.814	133.894	139.212
សរុបចំណាយចរន្ត	128.814	133.894	139.212
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	47.543	50.396	53.420
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	81.271	83.498	85.793
១០. ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	799.783	812.160	825.137
១.ក្រសួង	772.963	784.186	795.953
សរុបចំណាយចរន្ត	772.963	784.186	795.953
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	115.246	122.161	129.490
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	657.718	662.026	666.463

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
៩.មន្ទីរជំនាញ	26.820	27.974	29.184
សរុបចំណាយចរន្ត	26.820	27.974	29.184
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	11.678	12.379	13.121
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	15.142	15.595	16.062
១១. ក្រសួងព័ត៌មាន	83.515	87.303	91.284
១.ក្រសួង	56.301	58.791	61.406
សរុបចំណាយចរន្ត	56.301	58.791	61.406
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	27.179	28.809	30.538
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	29.122	29.982	30.868
៩.មន្ទីរជំនាញ	27.214	28.512	29.878
សរុបចំណាយចរន្ត	27.214	28.512	29.878
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	16.068	17.032	18.054
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	11.146	11.480	11.824
១២. ក្រសួងសុខាភិបាល	1.549.386	1.591.872	1.636.609
១.ក្រសួង	908.540	921.571	935.187
សរុបចំណាយចរន្ត	908.540	921.571	935.187
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	108.134	114.622	121.499
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	800.407	806.950	813.688
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	40.495	41.710	42.961
៩.មន្ទីរជំនាញ	640.846	670.300	701.422
សរុបចំណាយចរន្ត	640.846	670.300	701.422
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	435.184	461.295	488.973
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	205.662	209.005	212.449
១៣. ក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល	46.339	48.323	50.403
១.ក្រសួង	28.390	29.599	30.866
សរុបចំណាយចរន្ត	28.390	29.599	30.866
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	12.270	13.007	13.787
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	16.120	16.592	17.079
៩.មន្ទីរជំនាញ	17.949	18.724	19.537
សរុបចំណាយចរន្ត	17.949	18.724	19.537

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	7.933	8.409	8.913
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	10.016	10.316	10.624
១៤. ក្រសួងផែនការ	92.553	97.153	102.002
១.ក្រសួង	42.836	44.754	46.767
សរុបចំណាយចរន្ត	42.836	44.754	46.767
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	21.175	22.446	23.793
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	21.661	22.308	22.975
៩.មន្ទីរជំនាញ	49.717	52.400	55.234
សរុបចំណាយចរន្ត	49.717	52.400	55.234
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	39.738	42.122	44.649
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.979	10.278	10.585
១៥. ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	107.947	112.330	116.920
១.ក្រសួង	87.518	91.011	94.667
សរុបចំណាយចរន្ត	87.518	91.011	94.667
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	32.534	34.486	36.556
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	54.984	56.524	58.111
៩.មន្ទីរជំនាញ	20.429	21.319	22.253
សរុបចំណាយចរន្ត	20.429	21.319	22.253
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	9.273	9.829	10.419
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	11.156	11.490	11.834
១៦. ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	3.106.428	3.269.758	3.442.521
១.ក្រសួង	337.075	346.777	356.914
សរុបចំណាយចរន្ត	337.075	346.777	356.914
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	80.167	84.977	90.076
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	256.907	261.799	266.838
១.១. ផ្នែកអប់រំ	240.646	248.648	257.031
សរុបចំណាយចរន្ត	240.646	248.648	257.031
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	77.993	82.673	87.633
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	162.653	165.976	169.398

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២

តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

មរិយា	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
១.២. ផ្នែកឧត្តមសិក្សា	38.248	39.298	40.384
សរុបចំណាយចរន្ត	38.248	39.298	40.384
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	2.012	2.132	2.260
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	36.236	37.166	38.124
១.៣. ផ្នែកយុវជន និងកីឡា	58.181	58.831	59.500
សរុបចំណាយចរន្ត	58.181	58.831	59.500
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	163	173	183
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	58.018	58.658	59.317
៩.មន្ទីរជំនាញ	2.769.354	2.922.981	3.085.607
សរុបចំណាយចរន្ត	2.769.354	2.922.981	3.085.607
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	2.438.558	2.584.872	2.739.964
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	330.796	338.110	345.643
១៧. ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	263.446	275.105	287.355
១.ក្រសួង	151.491	157.938	164.696
សរុបចំណាយចរន្ត	151.491	157.938	164.696
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	65.412	69.337	73.497
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	86.079	88.601	91.199
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	14.433	14.866	15.312
៩.មន្ទីរជំនាញ	111.955	117.166	122.659
សរុបចំណាយចរន្ត	111.955	117.166	122.659
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	69.504	73.674	78.095
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	42.451	43.492	44.565
១៨. ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ	166.138	172.838	179.851
១.ក្រសួង	134.093	139.191	144.516
សរុបចំណាយចរន្ត	134.093	139.191	144.516
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	40.838	43.289	45.886
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	93.254	95.902	98.630
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	73.011	75.202	77.458
៩.មន្ទីរជំនាញ	32.046	33.647	35.335
សរុបចំណាយចរន្ត	32.046	33.647	35.335
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	21.576	22.871	24.243
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	10.470	10.776	11.092

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
១៩. ក្រសួងមន្ត្រីស្ថាន	85.724	89.823	94.142
១.ក្រសួង	39.939	41.619	43.384
សរុបចំណាយចរន្ត	39.939	41.619	43.384
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	18.706	19.828	21.018
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	21.233	21.791	22.366
៩.មន្ទីរជំនាញ	45.785	48.204	50.758
សរុបចំណាយចរន្ត	45.785	48.204	50.758
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	34.874	36.967	39.185
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	10.911	11.237	11.573
២០. ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	183.192	189.722	196.510
១.ក្រសួង	129.845	134.100	138.505
សរុបចំណាយចរន្ត	129.845	134.100	138.505
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	12.616	13.373	14.175
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	117.229	120.727	124.330
៩.មន្ទីរជំនាញ	53.348	55.622	58.005
សរុបចំណាយចរន្ត	53.348	55.622	58.005
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	22.505	23.855	25.286
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	30.843	31.767	32.719
២១. ក្រសួងសង្គមកិច្ច អភិវឌ្ឍន៍ជន និងយុវនីតិសម្បទា	993.584	997.620	1.001.856
១.ក្រសួង	938.384	940.450	942.613
សរុបចំណាយចរន្ត	938.384	940.450	942.613
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	19.647	20.826	22.075
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	918.738	919.625	920.538
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	20.304	20.913	21.541
៩.មន្ទីរជំនាញ	55.200	57.169	59.243
សរុបចំណាយចរន្ត	55.200	57.169	59.243
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	25.197	26.709	28.311
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	30.003	30.461	30.932
២២. ក្រសួងវ្រែប្រសព្វនិយ័ត និងទូរគមនាគមន៍	63.570	66.274	69.110
១.ក្រសួង	46.371	48.292	50.304

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តារាងក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
សរុបចំណាយចរន្ត	46.371	48.292	50.304
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	18.741	19.866	21.057
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	27.630	28.426	29.247
   ឧ.មន្ទីរជំនាញ	17.199	17.982	18.805
សរុបចំណាយចរន្ត	17.199	17.982	18.805
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	8.929	9.465	10.033
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	8.270	8.517	8.772
២៣. ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា	71.918	75.634	79.557
១.ក្រសួង	28.358	29.706	31.126
សរុបចំណាយចរន្ត	28.358	29.706	31.126
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	18.014	19.095	20.241
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	10.344	10.611	10.886
   ឧ.មន្ទីរជំនាញ	43.560	45.928	48.431
សរុបចំណាយចរន្ត	43.560	45.928	48.431
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	35.679	37.820	40.089
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	7.881	8.107	8.341
២៤. ក្រសួងកិច្ចការនារី	50.006	52.043	54.182
១.ក្រសួង	21.202	21.966	22.767
សរុបចំណាយចរន្ត	21.202	21.966	22.767
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	7.762	8.227	8.721
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	13.440	13.738	14.046
   ឧ.មន្ទីរជំនាញ	28.804	30.077	31.416
សរុបចំណាយចរន្ត	28.804	30.077	31.416
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	15.440	16.367	17.348
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	13.364	13.710	14.067
២៥. ក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន	393.708	407.774	422.399
១.ក្រសួង	332.506	343.396	354.669
សរុបចំណាយចរន្ត	332.506	343.396	354.669
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	30.840	32.691	34.652
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	301.665	310.705	320.016

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តារាងក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
៩.មន្ទីរជំនាញ	61.202	64.378	67.730
សរុបចំណាយចរន្ត	61.202	64.378	67.730
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	44.885	47.579	50.433
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	16.316	16.799	17.297
២៦. ក្រសួងយុត្តិធម៌	147.434	154.168	161.248
១.ក្រសួង	66.347	69.099	71.984
សរុបចំណាយចរន្ត	66.347	69.099	71.984
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	28.576	30.291	32.109
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	37.771	38.808	39.876
១.១. យុត្តិធម៌	45.435	47.186	49.018
សរុបចំណាយចរន្ត	45.435	47.186	49.018
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	16.083	17.048	18.071
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	29.352	30.138	30.947
១.២. គុណកំពូល	7.460	7.817	8.193
សរុបចំណាយចរន្ត	7.460	7.817	8.193
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	4.477	4.745	5.030
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	2.983	3.072	3.163
១.៣. សាលាឧទ្ធរណ៍	7.330	7.708	8.106
សរុបចំណាយចរន្ត	7.330	7.708	8.106
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	5.260	5.576	5.910
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	2.070	2.132	2.196
១.៤. ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម	6.122	6.388	6.667
សរុបចំណាយចរន្ត	6.122	6.388	6.667
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	2.756	2.922	3.097
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	3.366	3.467	3.570
៩.មន្ទីរជំនាញ	81.087	85.069	89.263
សរុបចំណាយចរន្ត	81.087	85.069	89.263
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	51.662	54.761	58.047
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	29.425	30.307	31.216

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
២៧. ក្រសួងទេសចរណ៍	93.165	96.737	100.469
១.ក្រសួង	70.128	72.614	75.205
សរុបចំណាយចរន្ត	70.128	72.614	75.205
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	15.738	16.682	17.683
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	54.390	55.933	57.522
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	19.515	20.100	20.703
ឥ.មន្ទីរជំនាញ	23.037	24.123	25.264
សរុបចំណាយចរន្ត	23.037	24.123	25.264
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	13.165	13.955	14.792
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.872	10.168	10.472
២៨. ក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	123.260	128.092	133.183
១.ក្រសួង	69.180	71.049	73.007
សរុបចំណាយចរន្ត	69.180	71.049	73.007
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	18.001	19.081	20.225
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	51.179	51.968	52.781
ឥ.មន្ទីរជំនាញ	54.080	57.044	60.176
សរុបចំណាយចរន្ត	54.080	57.044	60.176
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	44.731	47.415	50.260
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.349	9.628	9.916
២៩. ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនិយម	160.724	166.276	172.059
១.ក្រសួង	123.919	127.907	132.049
សរុបចំណាយចរន្ត	123.919	127.907	132.049
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	19.303	20.461	21.689
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	104.616	107.446	110.361
ឥ.មន្ទីរជំនាញ	36.805	38.369	40.010
សរុបចំណាយចរន្ត	36.805	38.369	40.010
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	16.555	17.548	18.601
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	20.250	20.821	21.409
៣០. គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត	55.845	58.055	60.364
សរុបចំណាយចរន្ត	55.845	58.055	60.364

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

មរិយា	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	18.011 37.834	19.091 38.964	20.237 40.127
៣១. អង្គការសេវាកម្មជាតិ	14.243	14.937	15.668
សរុបចំណាយចរន្ត	14.243	14.937	15.668
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	8.915 5.328	9.450 5.487	10.017 5.651
៣២. ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	199.271	206.823	214.768
១.ក្រសួង	142.990	147.613	152.467
សរុបចំណាយចរន្ត	142.990	147.613	152.467
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	51.011 91.979	54.072 93.541	57.316 95.151
-ក្នុងនោះគ្រឹះស្ថានសាធារណៈរដ្ឋបាល	7.313	7.533	7.759
៩.មន្ទីរជំនាញ	56.281	59.209	62.301
សរុបចំណាយចរន្ត	56.281	59.209	62.301
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	41.630 14.651	44.128 15.082	46.775 15.526
៣៣. ស្ថាប័នប្រតិបត្តិការពារសេវាសាធារណៈ	46.225	48.325	50.532
សរុបចំណាយចរន្ត	46.225	48.325	50.532
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	23.980 22.245	25.419 22.907	26.944 23.588
៣៤. ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ	51.555	53.405	55.349
១.ក្រសួង	31.918	32.917	33.968
សរុបចំណាយចរន្ត	31.918	32.917	33.968
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	12.441 19.477	13.187 19.729	13.979 19.989
៩.មន្ទីរជំនាញ	19.637	20.489	21.381
សរុបចំណាយចរន្ត	19.637	20.489	21.381
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់) មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	8.747 10.890	9.272 11.216	9.828 11.553

គម្រោងថវិកាឆ្នាំ ២០២០-២០២២
តាមក្រសួង-ស្ថាប័ន

ឯកតា:លានរៀល

បរិយាយ	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២០	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២១	គម្រោង ថវិកាឆ្នាំ ២០២២
៣៥. ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម	53.265	55.573	57.995
១.ក្រសួង	33.456	34.859	36.329
សរុបចំណាយចរន្ត	33.456	34.859	36.329
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	14.234	15.088	15.993
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	19.223	19.771	20.336
៩.មន្ទីរជំនាញ	19.808	20.715	21.667
សរុបចំណាយចរន្ត	19.808	20.715	21.667
បន្ទុកបុគ្គលិក (មិនគិតបញ្ចូលប្រាក់រង្វាន់)	10.412	11.037	11.699
មិនមែនបន្ទុកបុគ្គលិក	9.397	9.678	9.968